

Na ruskih poljanah okrog Stalingrada niso padli samo Nemci, nego tudi veliko sovjetskih vojakov, ki so se pogladi v Hitlerjeve čete, da jih izženejo. Na sliki je ruska žena, ki v snežnih zametih išče svoje druge.

Politični položaj zaveznikov v luči naših žurnalistov

ALI ZED. DRŽAVE IZGUBLJAO UGLAD MED LJUDSTVI PODJARMLENIH DEŽEL? LAKOTA POSPEŠUJE NEVARNOST POGREZNENJA SVETA V ANARHIJO. — UPI V SOVJ. UNIJO

Čimbolj vzradostljiva so poročila z boljše za zaveznike, bolj se širijo vesti, da rastejo zaeno z zmagami na eni strani med njimi nasprotstva na drugi strani v oziru političnih stremeljenj. Ta spor, ki je znan, se v glavnem suče v obkrožju štirih vlad: ameriške, angleške, sovjetske in kitajske.

En namen, veliko navzkrižij
Kitajska se še pritožuje, da je izolirana ne samo v vojnih naporih, nego da je tudi v zavezniški diplomaciji jako osamjena. Hoče, da ji dajo materialno pomoč, ker svoje municije nima zadosti. Japonka in pa druga protizavezniška propaganda pa Kitajcem dokazuje, da se bore zoper svoje koristi, češ, ali niso demokratične sile pomagale s svojim blagom bolj Japonski kakor Kitajski vse do predlanskega leta? To je kajpada tudi zaveznikom znano.

Položaj Kitajske ni brezupen, toda njena armada mora vsled pomanjkanja potrebnega orožja in modernih strojev silno trpeti.

V Londnu in v Washingtonu so ta mesec kitajski komisiji in kitajskemu poslaniku obljubili, da bo Burma Rd. če le mogoče v par naslednjih tednih spet svobodna pot, in to je sedaj edina, po kateri bi mogli Angleži in Američani Kitajski izdatno pomagati, kakor so ji pomagali do 7. dec. predlanskega leta, ko so to važno prometno žilo iztrgali Angležem in Kitajcem japonske čete.

OBČNI ZBOR

Slovenskega delavskega centra v petek 29. januarja, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pričetek zbora ob 8. zvečer.

Pritiki na Rusijo

Nekateri poročevalci v Londnu, v Washingtonu in posebno v nevtralnih deželah menijo, da Washington in Londona pritiskata na Moskvo, češ, da naj ona pomaga Kitajski sedaj ko ji drugi zavezniki ne morejo. Koliko Rusija Kitajski pomaga, je znano le kitajski vlad, in mogoče japonski, javnost pa o nji ni bila še nikjer točno poučena.

Položaj v Afriki

Najbolj zamotan je za zaveznike politični položaj v Afriki. Namreč — in to je treba poudariti, politični, in kritiki v vseh zavezniških deželah dolže odgovornim zanj merodajne uradnike v ameriški vladi. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Vsi unijski voditelji si prizadevajo, da bi v teh časih ne bilo stavk in res so se dogajale zelo redko in še to v malem. Stavka na antracitu pa je u-

Dva nova zgodovinska poglavja:

Konec Mussolinijevega imperija v Afriki in silne sovjetske zmage

S padcem Tripolisa dne 23. januarja, ki ga je okupirala angleška armada, so se Mussolinijeve sanje o obnovitvi rimskega imperija v Afriki razblinile kakor mehurček iz milnice.

Ne samo da je izgubil cesarstvo Etiopijo, nego vse druge italijanske posesti v Afriki, ki si jih je italijanski imperializem pridobil s silo in krvavimi kupčijami še predno je Italija dobila sedanjega "dučaja".

Ako Italija dobi kaj teh priropanih dežel v Afriki nazaj, se bo to zgodilo EDINO po volji zaveznikov, kadar bodo sklepali mir in določevali meje. A če bodo njihove obljube o svobodi in demokraciji obveljale, ne bo Italija samo ob to kar je imela v Afriki, nego bo morala zapustiti tudi Primorsko in ostali del Slovenije Slovincem, Dalmacijo pa Hrvatki. In umakniti se bo morala iz Albanije, Črne gore in Grčije, če bo zavezniški mir TAKO PRAVIČEN, kakor ga nam zagotavljajo.

Vseeno, poraz Italije v Afriki je zgodovinski dogodek prvega reda.

Se veliko važnejše poglavje o bodoči usodi Evrope in vsega sveta pa se odigrava na krvavi vzhodni fronti. Še nikdar v zgodovini ni bilo tolikšne in še nikdar nista stali nasproti druga drugi tako veliki, močni armadi, kakor je sovjetska in nemška.

Hitler je bil v jeseni l. 1941 do kraja prepričan, da je nemško orožje sovjetsko armado zdrbilo za zmerom, in je vsemu svetu slovesno oznanil, da se nikdar več ne obnovi. Že naslednjo zimo je izpredvidel, da se je ukani. A se je pripravil za ofenzivo v poletju in jo podvzel. Zmagoval je, a sovjetske armade ni strl.

Sedaj mu vrača z ofenzivo toliko, da je pričelo nemške poveljnike, in brez dyoma še posebno Hitlerja, prvič v tej vojni RESNO skrbeti. Ako se hočejo še ostali zavezniki nekoliko bolj potruditi in se pogrti v borbo po sovjetskem vzgledu, pa se prav lahko dogodi, da bo vojna v Evropi že letos končana za zavezniško zmago.

Kaj je s slovenskimi socialisti v starem kraju?

Prvič po dolgem času smo prejeli pred nekaj dnevi direktno poročilo iz Švice od enega naših sodrugov, ki pa iz umevnih razlogov želi, da ne omenimo njegovega imena.

Pismo je bilo datirano na pošti v Švici 7. oktobra lanskega leta, prejeli pa smo ga na ime urednika tega lista dne 22. januarja letos. Torej je potovalo 107 dni.

Ker ta nas prijatelj ve, kako radi bi izvedeli o usodi naših sodrugov v Sloveniji, je po

možnosti, v kolikor mogoče pisati tudi v Švici vsled stroge cenzure, sporočil imena in med vrsticami pa pripomnil, kje so.

Pravi med drugim: "... Verjetno ste poučeni o razmerah pri nas... Življenje je težko... To zimo bomo še nekako prebili, če pa vojna zaleže še eno zimo 1943-44, pa res ne vem, kdo bo še dočakal spomladi 1944."

Nato dostavlja, da "o tovaših sodrugov v Sloveniji, je po

Dva važna rezultata končane stavke na antracitu

Stavka delavcev na polju trdega premoga, ki je bila že skoro končana še predno jim je predsednik Roosevelt dne 19. januarja ukazal, da se morajo vrniti vsi na delo najpozneje v 48 urah, je imela vzlic vsemu dva važna rezultata.

Prvič, dokazala je, da v unijski premogarjev njen predsednik John L. Lewis med članstvom nima toliko popularnosti kot bi izgledalo, če bi človek to presojal le po njenih konvencijah, na katerih mu delegati prirejajo ovacije za ovacijo, in drugič, opozorila je ameriško javnost na bedne razmere delavcev v teh krajih.

Vsi unijski voditelji si prizadevajo, da bi v teh časih ne bilo stavk in res so se dogajale zelo redko in še to v malem. Stavka na antracitu pa je u-

stavila vse delo v premogovnikih.

Nastala je v protest proti zvišanju unijske članarine z \$1 na \$1.50 na mesec, ali saj oglašena je bila na ta način v vsem kapitalističnem tisku, češ, zaradi notranjega spora v UMW so delavci pustili rove, kompanije pa trpe posledice, dasi niso ničesar krive. Ob enem trpi druga neposredno prizadeta industrija, ki je vva upazena v pospeševanju naših vojnih prizadevanj.

Stavkarji so na take očitke odgovorili, da zahtevajo \$2 zvišanje mezde in tamkajšnji voditelji delavcev so reporterje opozarjali, da naj poročajo tudi o razmerah in o mezdi kakršna je sedaj, in koliko delavcu od nje ostane.

S. Cebular iz Forest Cityja, Pa., nam je poslal izrezek iz

angleškega lista Times, iz katerega pozvemamo sledeče podatke:

Sedanja mezda premogarjev na antracitu je \$7.70 na dan. Plača drugih delavcev v antracitni industriji je \$6.60 na dan, in mezda "kompanijskih delavcev" pa \$5.75.

Ako so stalno zaposleni, delajo v smislu unijske pogodbe pet dni v tednu. Od plače, ki jo prejema na vsakih 14 dni, se rudarju odtrga od nje za eno tono premoga (chessnut), \$8.25, za social security 77c, 10% za vojne bonde, članarina unijski je \$1.50 na mesec, za služek ene ure na mesec \$1.10 gre v "Community Chest" (v dohodovne namene), 40c za odtrojeno orožja, in od 1. jan. plačujejo 5% vojnega davka (victory tax). Skupno je od-

štete \$23.57, oziroma pride povprečno nekaj manj, a je treba pa vzeti v poštev razne druge datjave. Torej ostane rudarju od zaslužka dveh tednov še \$53.43, nižje plačanim delavcem po odtetju njihovih odbitkov pa \$44.74 na dva tedna. Predstavite si, kako naj delavec v sedanji druginji s tem zaslužkom preživlja družino štirih ali petih oseb. Treba je plačevati stanarino, članarino družtvom, zdravila, in koliko ostane za živila in obleko, lahko vsakdo zlahka izračuna.

Lahko je v časopiših apelirati na patriotizem in delavce opozarjati, da je njihova dolžnost delati, a patriotizmu bi se koristilo veliko bolj, če bi delavcem tudi plačevali toliko, da bi zadostovalo za dostojno preživljanje.

A. F. of L. ima že nad šest milijonov članov in še raste

Tajnik G. Meany je na seji odbora v Miamiju dne 23. jan. poročal, da ima AFL 5,954,434 članov, ki plačujejo asessment, in par sto tisoč takih, ki so vsled enega ali drugega vzrčka pasivni. Poleg lokalov, ki so v AFL direktno pridruženi, so v nji velike takozvane mednarodne unije, kot zveza tesarjev, mašinistov, ILGW itd., ki plačujejo asessment v AFL iz svoje blagajne navadno za manj članov kot jih v resnici imajo. Skupno s temi je v A. F. of L. že precej nad 6 milijonov članov. Lani je napredovala za nekaj nad milijon članov in še narašča. AFL ima sedaj več članov ko kdaj prej, vzlic temu, da jih je ob ustavitvi CIO izgubila z odstopnimi unijami nad milijon, in da li sedaj CIO v pridobivanju članov in organiziranju delavcev močno tekmuje in ima (C. I. O.) tudi že okrog pet milijonov članov ako ne več. Potem so tu še neodvisne unije, kot UMW, unija tiskarjev in več drugih, ter brezovičine železnice, ter tretje je v vseh teh unijah že okrog 15 milijonov delavcev.

Ameriški material v pomoč Sovjetski uniji

Zed. države niso v sedanji vojni izgubile na vzhodni fronti še nobenega vojaka, ker jih nimamo nič tam, a pomagamo pa Rusiji materialno.

Dolgo smo sovjetski Rusiji prodajali le za gotov denar, a sedaj ji pa pošiljamo tudi na "lend-lease", kar pomeni, da nam ona povrne, če mogoče, in ako ne, bo pa pozabljeno.

Uradni podatki zvezne vlade pravijo, da smo Sovjetski uniji na podlagi omenjene omenjene poslali 2,600 aeroplanov, 18,000 motornih voz in 3,200 tankov.

Poleg tega seveda tudi veliko druge municije, pa zdravil in živil, a ladje pa nam v zameno vozijo nazaj surovine iz Rusije, kakršnih nam tu manjka.

Nova Zelandija veliko pomaga

V dobavljanju potrebnih združenim narodom v sedanji vojni Nova Zelandija veliko pomaga. Na primer, v zadnjem letu je producirala tri sto milijonov funtov volne, kar je zavezniškim armadam precejšnja opora.

Zavezniki se vsoglašajo

V prihodnji številki bo komentar o izjavah zaveznikov, ki so jih dali svetu zadnji torek.

Poročilo deputacije, ki je bila v imenu SANS v Washingtonu

VELIKO PRIJAZNOSTI, NE PA ZAGOTOVIL. — TEŽAVE AMERIŠKE VLADE, KER NE VE, KOMU NAJ BI UGODILA IN POMAGALA, SVOBODO PA VSEM OBLJUBLJA. ITALIJA TUDI UPOŠTEVANA

Iz pisarne Jankona Roglja v Clevelandu smo prejeli dne 22. januarja poročilo o deputaciji Slovensko-ameriškega narodnega sveta, ki je bila v Washingtonu na posvetovanjih z uradniki državnega oddelka ameriške vlade.

Poročilo je podpisano od tajnika Rev. Kazimirja Zakrajčka, obzega štiri stolpce in naročeno v objavo v slovenskih listih za v izdaje z dne 27. januarja.

Adamič izposloval avdijenco

Po slovenskem narodnem kongresu 5. in 6. dec. lanskega leta v Clevelandu se je Louis Adamič znova potrudil, da je izposloval sprejem slovenske deputacije, in sicer v tem slučaju v državnem departmentu, enkrat prej pa jo je privedel v OWI.

Vodil jo je on tudi sedaj, drugi člani deputacije pa so bili Vincenc Cainkar, Marie Priland iz Sheboygana, Janko N. Rogelj, Rev. Kazimir Zakrajšek in Joseph Zalar.

Poročilo pravi, da se Ethin Kristan te avdijence ni mogel udeležiti vsled bolezni, in da ga je radi tega nadomeščal V. Cainkar. Tajnik Zakrajšek ob enem pojasnjuje, da je bilo začetno delo vsled Kristanove bolezni sicer nekoliko zadržano, a le na zunaj. Ugotavlja, da naloga, ki jo je dal SANS zadnji kongres, ni vzlic temu nič zaostala.

Sprejem v Washingtonu

Deputacija Slovincov je bila povabljenata na sprejem v Washington 15. januarja. Sicer so se med tem nekateri uradniki premislili, ker so tudi oni vsakrižem zaposleni, a vseeno, deputacija — tako pravi poročilo, je prišla tja in je bila najprvo preizkušena v zaslišanjih v področju posebnega oddelka OWI.

Če v tem uradu deputacijo spoznajo za "vredno" iti naprej, jo puste, drugače pa ji naznanijo, da zanje v oddelku, v katerega je namenjena, nimajo časa, ali da je tisti, ki bi jo imel sprejeti, odsoten, ali kar že.

To skušnjo je skupina odbornikov SANS prestala in je bila nato sprejeta v državnem departmentu, poslušal in izpraševal pa jo je državni podtajnik Sumner Welles.

Glavno besedo v uvajanju je imel Louis Adamič, ki je v predstavljanju deputacije dejal, citirano dobesedno iz poročila Rev. Zakrajčka, sledeče:

"Mr. L. Adamič je najprej pojasnil namen prihoda deputacije v Washington in poudaril, kako ameriške državljanje slovenskega rodu razburjajo častnikarska poročila o poklonih naše vlade Italijanom in Avstriji, zlasti grofu Sforzi in Otonu Habsburškemu. To pa ima naravni vpliv na nje, da izgubljajo, četudi nehoti, tisto (Nadaljevanje na 2. strani.)

Za jamstvo demokraciji je potrebna socialistična gospodarska uredba

Dandanes v demokratičnih deželah pišejo in govore o demokraciji, kot da je to že samo na sebi namen in cilj svobode človeka.

Socialisti ne delajo te mote.

Ko je bilo prve svetovne vojne konec, je postala vsa Evropa demokratična, razen Rusije, ki se je v notranji borbi pregnetla iz carske v boljševiško diktaturo, s kratkim (Kerenskijevim) presledkom meščanske demokracije.

Po prvi svetovni vojni sta postali Nemčija in Italija zelo demokratični, Francija in Anglija sta tudi sloveli za demokratični, in vse nove dežele, pa tudi prejšnje, so bile več ali manj demokratične v smislu, kakor se oglašata bistvo demokracije v sedanji vojni.

Moti pa se vsakdo, če misli, da bo obstoj demokraciji jamčen, ako zmagoviti zavezniki uredijo gospodarski sistem na starih temeljih kapitalizma in imperializma, kakor so ga v prejšnji vojni.

Le taka gospodarska uredba, ki bo ODPRAVILA izkoriščanje in privatna cesarstva, zapopadena v milijonskih in milijardnih imovinah, in s tem tekme za trge radi profita, bo jamstvo za trdnost demokracije. Temeljni vzroki ne samo vojnam nego tudi novim terorjem, ki jasejo in tlačijo svoja in podjarmljena ljudstva in ga označujemo za fašizem, so v krivičnem gospodarskem sistemu.

Z dajanjem drobtin se bo morda zadovoljilo nekateri narode, a vzrokov zla pa se ne bo moglo odpraviti drugače kot s tako gospodarsko uredbo, v kakršni parazitski mogotci s kronami ali brez njih ne bodo več mogoči. Mi smo glasniki tistega svetovnega gibanja, ki deluje, da se jih odpravi.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaits
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Deset let nacijske strahovlade in more nad Evropo

Dne 30. januarja bo deset let, od kar se je Adolf Hitler s svojim nacijskim gibanjem, z direktno pomočjo nemških kapitalistov in pruskih junckerjev, ter neposredno z "dobrohotnim nevmišljanjem" Francije in Anglije polastil oblasti in sicer "na demokratski način". Od onega dne se je začela Evropa bliskovito spreminjati.

Ne na boljše, kakor je obetal Hitler, nego iz slabega v čezdalje slabše.

Le naciji, junckerji, nemški kapitalisti in na novo vzgojena nemška dijaška mladina je kipelava navdušenja. Nemčija postane zopet "slavna", dobila bo svoj prostor na solncu in maščevala bo ponižanje, ki ga je doživela s porazom v prvi svetovni vojni. Ni se motila. A kaznovala pa je najbolj čuje, ki so ji najboljše želeli.

Glave mnogih njenih najboljših mož in žensk so odletele "po pesku", kakor jim je bilo "objubljeno". Druge so ugonobili v koncentracijskih taborih. Nekaterim se je posrečilo pobegniti. A doživeli so toliko groze, da za uporniško podvzetje niti v zamejstvu niso bili več sposobni. Poskušali so, a v podtalnem gibanju v Nemčiji je bilo kmalu več nacijev kakor marksistov, ki so jih denuncirali in odletelo je le še več glav.

Zidje, ki so bili v Nemčiji asimilirani kot nikjer toliko, razen v Angliji, pa so bili uničevani v masah. Ali je sedaj v Nemčiji raj radi tega?

Z weimarsko republiko, ki so ji načeljevali več ali manj socialdemokrati, verujoči v demokracijo toliko, da niso hoteli celo nikomur izmed onih, ki so ruvarili zoper njo, odločno stopiti na prste, so tudi zavezniki slabo in nepravilno ravnali.

Isti demokratski državniki na Francoskem in Angleškem (pa tudi v Ameriki ni bilo brez njih), ki so gledali nemško republikansko vlado preko ramen in jo smatrali za predstavnico poražene, ponižane dežele, ki ni še vredna enakopravnosti v konkretnu narodov, so postali napram Nemčiji takoj apizarji čim jim je začel Hitler dopovedovati, da tretji raj pomeni povsem "novo Nemčijo", ki ne bo pred nikomur klonila.

Zavezniški premierji niso nikoli romali k predsedniku ali k premierju nemške republike, a šli pa so k Hitlerju, da ga "potolažijo" in pridobe "za ohranitev miru v Evropi". Svojo vlogo je dobro igral, namreč zares igral in se jim postrani nasmihal za njihovimi hrbiti.

Čitatelji Proletarca se morda spominjajo, kako zelo smo obsojali politiko marelarstva in ugotavljali, da bo dovedla prej ali slej v katastrofo. Enako stališče smo zastopali glede zavezniške politike napram Japoniji, ki je bila tudi apizarjska in popuščala namesto da bi se postavila odločno proti Tokiju takoj ko je mikadova armada udarila v Mandžurijo.

Tudi socialisti v marsikateri deželi so delali usodne napake, bodisi v notranji politiki, najbolj pa, ker so mislili, da se bo zgolj z nasprotovanjem vojni in s pacifizmom preprečilo novo svetovno pokolje, ali da saj oni zanj odgovorni ne bodo, če se dogodi. Enako (po našem mnenju še bolj) je skakala v zmotno kominterna, ki se je odločila rajše pomagati nacijem porušiti demokracijo, weimarsko Nemčijo, kakor pa se sporazumeti s socialisti za skupni boj proti njim.

To, da so bili dotični voditelji kominternne pomorjeni deloma po sodnih procesih v Moskvi in njihovi nekateri sodelavci pa v Nemčiji pod Hitlerjem, ni izbrisalo posledice tiste zmotnosti. Plačuje jo ne samo socialistično in komunistično delavstvo, nego vsa Evropa, vsa Amerika — na kratko, ves svet.

Z zgodovinskega stališča se mora nacizem in njegovega prednika Mussolinijev fašizem presojeti v luči polomijade kapitalističnega sistema. Kapitalisti v Italiji so podprli Mussolinija. V Nemčiji so financirali Hitlerja. V Italiji ne iz ljubezni do Italije, pač pa iz strahu pred socialisti in pa vsled razboritosti komunistov, ki so domnevali, da bodo industrijo obratovali na svojo roko, ako potegnejo zdečo zastavo nad tovarne.

A ko so uvideli, da je italijanska industrija odvisna od pošiljatev iz Anglije, Francije itd., posebno še kar se surovin tiče, ni bilo več izhoda, ker Italija se je v tem kaosu pomikala z dežja pod kap.

Mussoliniju je šlo vsled teh okoliščin kar gladko naprej, tla so mu bila namazana, in v Angliji, v Franciji in tudi v Zed. državah je imel v najvišjih krogih že kar preveč oboževalcev.

Tudi Sovjetska unija ga je čimprej priznala. Mussolinijeve bojne ladje so bile prve, ki so pripadle v Leningrad na "prijateljski obisk".

Kar se Mussolinija tiče, je njegov fašizem doigral. Ohranijo pa ga Italiji lahko le tiste dežele, ki bodo zmagale v tej vojni, torej zavezniki, ako se ne dogodi kak čudež, da bo zmagala še vseeno vzlic naši premoči na nasprotni strani.

In če ga ne bodo vrgli na pogorišče, bo fašizem v Italiji

V vasi Vertažji, nedaleč od Stalingrada, so naciji, kakor ugotavlja od sovjetske cenzure potrjeno poročilo, ubili mnogo ruskih ujetnikov rajše kakor pa da jih bi prepustili zmagovalni sovjetski armadi. Slika prikazuje ubite ruske ujetnike — cel kup jih je — in pa žive sovjetske vojake, ki so prišli, da izenejo Nemce. Izgnati Nemce so jim je posrečilo, ne pa oteti svoje tovarne, ki leže oledeneli in ne bodo mogli natiem nič več delati preglavic. A živi sovjetski vojaki prisegajo, da jih bodo maščevali.

Poročilo deputacije, ki je bila v imenu SANS v Washingtonu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

navdušenje za sodelovanje s svojo vlado za zmago, zlasti za nakupovanje vojnih bondev, ki bi ga drugače kot navdušeni Američani imeli in so ga imeli. Deputacija je prišla, da pove vladi v imenu teh svojih državljanov, kako jih to boli in kako se naravno radi tega boje, da bi tako slovenski narod doma po vojni zopet ne moral pretrpeti toliko krivic, kakor jih je po zadnji vojni. Boje se, da bi ne dobil vseh tistih svojih pravic, za katere se sedaj bori s tolikim navdušenjem, pa tudi s toliko hrabrostjo in tolikimi potoki krvi, da zasluži občudovanje vsega sveta, pa da tudi zasluži, da mu zavezniki, zlasti Amerika, prizna vse pravice suverena naroda.

Ze ko je bilo to poročilo razposlano, so nekateri člani delegacije mislili, da se je Adamičeva izvajanja napačno razumelo, namreč, da on ni rekel, da Slovenci v Ameriki od tistega časa, od kar se je Oto Habsburški pohvalil s Stimsonovim pismom, kupujejo manj vojnih bondev, pač pa, da shlapeva vera v obljube ameriških državljanov vsled njihovih akcij, in bo to škodovalo morda tudi v nakupovanju bondev.

Kaj bo s Primorjem?

Rogljevo-Zakrajškovo poročilo dalje pravi, da so se razgovori vršili v glavnem glede slovenskega Primorja in Trsta, glede slovenske Koroske, glede združene Slovenije in glede federativne demokratično urejene nove Jugoslavije. Poudarili so zlasti neizmerno trpljenje Slovencev, katere je zadnja mirovna konferenca tako brez srca predala v nemško in italijansko sužnost brez vsake zaščite manjšine. Krutosti, s katerim so Italijani, Nemci in Madžari nastopili v teh delih Slovenije, ter jim vzeli vsako pravico, da jih obdržijo še naprej, ker so se izkazali ti narodi, da ne znajo biti pravični, niti ne človeški.

Poročilo k temu dodaja, da je bil razgovor glede tega zelo

ostal, s to razliko, da se bo iz zavezništva z Nemčijo okrenil na stran zavezniške demokracije, ne da bi zavrgel svoj teroristični, nedemokratski sistem.

Nemčija je po desetih letih svojega fašizma še mogočna in domalega vsa Evropa ji služi. Pojema pa vera v absolutno nacijsko zmago, zato ker v njo niso več uverjeni tisti Nemci, ki so na krmilu tretjega rajha.

Ob tem pojemanju upanja v svoj popolni triumf se zanašajo samo še v poslednje: In to je, da se mednarodni kapitalizem boji Stalinovega komunizma veliko bolj kakor pa Hitlerjevega nacizma. Ker so vse demokratske dežele kapitalistične ob enem, se nemški nacijski prvaki nadejajo, da bodo zavezniški tudi Nemčiji, ne samo Italiji prizanesli rajše kot pa dopustili "boljševiziranje" Evrope.

Tak je položaj ob desetletnici nacizma in ob zatonu Mussolinijevega kratkotrajnega "novega rimskega cesarstva".

prisrčen, in pa, da je deputacija dobila vtis, "da se naša vlada živo zanima za Slovenijo in njeno vprašanje."

L. Adamič je Wellesu delegacijo predstavil z ugotovitvijo, da zastopa vse Slovence v Ameriki, katerih je okrog četrtilijona.

Dalje je on v svojem uvodu dejal:

"Slovenci so morda med najmanjšimi skupinami priseljencev, vendar pa jih je nad 100.000 zaposlenih v raznih vojnih industrijah, ki so važne danes. Nad 20.000 jih je v armadi in mornarici. Prva ameriška žrtev v tej vojni je bil slovenski priseljenec. Ameriški Slovenci so bili do sedaj najbolj pridni nakupovalci vojnih bondev in znamk. Slovenci so najprej Američani in izredno zvesti Ameriki in ji marljivo pomagajo pri njenem prizadevanju v tej vojni.

"Vendar si pa ne morejo pomagati, da bi se pri vsem tem ne zanimali tudi za Slovenijo in za njene današnje klice na pomoč in so v strahu za njeno bodočnost, kot jo vidijo in jih to razburja. Ta negotovost povzroča, da nekateri člani te skupine nehotno izgubljajo voljo za svoje brezpozojno sodelovanje pri naporih v sedanji vojni. Tako se je opazilo, da so nedavno poročila o podpiranju Otona Habsburškega, ki ga je baje deležen od strani naše vlade v Washingtonu, imela za posledico to, da je nakupovanje vojnih bondev od strani Slovencev nekoliko padlo.

Glede kupovanja bondev smo že prej omenili, da niso vsi člani soglasni, če je Adamič res ugotovil, da je kupovanje bondev s strani Slovencev nekaj padlo. Kajti večina naših ljudi dela v takih obratih, kjer jim 10 odstotkov v ta namen odštejejo in se tem plačilom nič ne brani. Lahko pa, da je Adamič poudarjal to, da ako človek kaj plačuje za dobro vero, to dela z zaupanjem, a če je primoran plaševati nekaj, o čemer ve, da bo morda prineslo krivico,

ostal, s to razliko, da se bo iz zavezništva z Nemčijo okrenil na stran zavezniške demokracije, ne da bi zavrgel svoj teroristični, nedemokratski sistem.

Nemčija je po desetih letih svojega fašizma še mogočna in domalega vsa Evropa ji služi. Pojema pa vera v absolutno nacijsko zmago, zato ker v njo niso več uverjeni tisti Nemci, ki so na krmilu tretjega rajha.

Ob tem pojemanju upanja v svoj popolni triumf se zanašajo samo še v poslednje: In to je, da se mednarodni kapitalizem boji Stalinovega komunizma veliko bolj kakor pa Hitlerjevega nacizma. Ker so vse demokratske dežele kapitalistične ob enem, se nemški nacijski prvaki nadejajo, da bodo zavezniški tudi Nemčiji, ne samo Italiji prizanesli rajše kot pa dopustili "boljševiziranje" Evrope.

Tak je položaj ob desetletnici nacizma in ob zatonu Mussolinijevega kratkotrajnega "novega rimskega cesarstva".

pa njegovo navdušenje splahne.

Zakrajšek pravi, da je bila deputacija uspeh, kar pa bomo kajpada uvideli če je bila ali ne kdaj pozneje. Vsekakor so se člani deputacije potrudili, da bi naredili najboljšo, in dva glavna v nji sta bila Adamič in Zakrajšek.

Poslanica SNK

Ze 6. dec. v Clevelandu je bilo sklenjeno, da bo našim ljudem v starem kraju oddati poslanico ameriških Slovencev, sprejeta v obliki posebne resolucije, po radiu Etbin Kristan. V sled bolezni te naloge ni mogel izvršiti, šel pa je v ta namen na vzhod v njegovem imenu Vincenc Cankar.

Nič napadov proti Italiji

Dotična radio postaja je pod vladno cenzuro, oziroma so sedaj vse, tudi ako v inozemstvo nič ne poročajo. Naravno, V. Cankar je moral predložiti cenzorjem radio postaje, s katere je imel oddati poslanico slovenskemu narodu, vse besedilo. Črtali so iz poslanice SANS vse karkoli bi utegnili žaliti Italijo, ki je po mnenju sedanje ameriške vnanje politike prav tako okupirana in zaslužena od nacijev, kakor na primer Jugoslavija.

Ce je torej kdo tam poslušal to poslanico slovenskega narodnega kongresa, je slišal hude besede le zoper Nemčijo, ne pa proti Italiji, ki je v zatranjih narodnih manjšin prav tako krivična.

Slaba tolažba

Novi ameriški živilski ravnatelj, bivši zvezni senator iz Michigana, Prentiss Brown, ki je bil v lanskih volitvah poražen, je ob prevzemu svoje sedanje službe dejal, da bo držal cene k tlom, a ne obljublja, da bodo ostale enake, pač pa se bodo dvigale, toda stopnjema in zelo počasi. Prej je imel ta urad Leo Henderson, ki je vled prehudih kritikov odstopil.

Brown pravi, da ce primerjamo naraščanje cen v tej in pa v prejšnji vojni, "ne delamo tako slabo", kajti dvignile so se od 1. sept. 1939 pa do sedaj le kakih 39 odstotkov, a v prejšnji vojni, skozi vsa njeno dečo, pa 110 odstotkov.

Ker pa sedanje vojne še zdaleč ni konec, se kajpada vzlic Brownovim obljubam, da bo vihanje počasno še nič ne ve, če ne bodo cene poskočile še bolj kakor so v prejšnji vojni. In zdi se, da bo tudi potrebnin za civilno rabo veliko težje dobiti kakor takrat.

Občni zbor Slov. del. centra

V petek 29. januarja bo občni zbor Slovenskega delavskega centra. Vrši se bo v lastnih prostorih, 2301 South Lawndale Ave. Prične se ob osmih zvečer.

Vojni bondi in znamke so vloga državljanov v svojo deželo.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Svet strmi, ko čita novice iz Rucije. Ali je Stalingrad res odličil Hitlerjevo usodo? Od dvaindvajsetih nemških divizij, to je več kot dvesto petdeset tisoč mož, katere so Rusi odrezali pri Stalingradu, jih je še ko' to pišem, nekaj nad petdeset tisoč živih. Tudi nemški vojniki precej trpe. Od 22 nemških divizij, katere so na ruskem bojišču, jih je ostalo še dvanajst. Deset jih je bilo zdrobljenih na stalingradskih stepah. Na srednjem Donu so izgubili Italijani šest divizij od desetih, katere se nahajajo na južnem bojišču. Šest izgubljenih divizij je bilo strtih pri Voronežu. Samo na tem bojišču (Voronež) so Rusi ujeli 52.000 vojakov, od katerih je 27.500 Ogrov, 22.000 Italijanov ter nad 2.500 Nemcev. Rusi prodirajo s petih strani proti Rostovu. Reki Manž in Donec, kateri sta bili ruskim vojskam pri prodiranju proti Rostovu glavna ovira, sta prebročeni. Ali se bo nacijem posrečilo ustaviti ta naval?

Leningrad

Osemnajstega januarja je prišla novica, katere je presenetila ves svet — nemško obleganje Leningrada je končano. Nepopisno je, koliko je pretrpelo to mesto. Šestnajst mesecev ga je imel Hitler vkleknjenega v svojih železnih kleščah. Od treh in pol milijona prebivalcev, ki jih je imel Leningrad, jih je milijon in pol umrlo za ranami, lakoto in boleznimi, katere je povzročilo obleganje. Novembra meseca leta 1941 je rekel Hitler: "Leningrad je v naših rokah, njegov padec je vprašanje ur. Bombardiran noč in dan je preživel strašno zimo 1941-42, skoro brez živeža, katerega zhrambe so Nemci zažgali že ob začetku obleganja. Ali gledališča, šole in kinematografi so bili vseeno odprti. Dva glasbena gledališča, 23 kinematografov in tri dramska gledališča so bili odprti noč in dan. Gledališče "Baltička flota" je imelo 3.000 priredb v trinajstih mesecih obleganja. Devetdeset tisoč otrok je hodilo v šole, marsikatero na pol poldrte. Časih je bilo tako mrzlo, da jim je črnilo zmrnilo v tintnikih. Ko so jim Nemci razbili vodovode, so vodo donášali ali pa vozili z vozički iz jezera Ladoga. Nemci in Finci so zaprli vse dohode in izhode iz vseh Ladoških jezer v zimski. Če je bilo kje junaštvo, je bilo to v tem mestu, kjer je bil vsakdo v vojni službi, bodisi moški, ženske in otroci. Ko se bo pisala zgodovina te vojne, bo poleg Stalingrada in Sebastopola stalo ime mesta Leningrada na prvem mestu. Šestnajst mesecev strašne borbe, katere je presegala vse fizične zakone, ki jih človek more prenesti.

Naše mesto

Malo kdaj slišite o Chicagu. Povedati vam moram, da je His Honor, naš gospod župan E. Kelly ponovno kandidat za župana našega mesta Chicaga. To bo menda že njegov četrty termin. Pravijo, da brez njega bo vojna izgubljena. Tudi govore, da se je silno branil te časti — pa so ga pričili. Zadnje čase se je pojavila prava epidemija županskih kandidatov. Kar čez noč se jim je porodila misel, da je njih patriotična dolžnost kandidirati za župana. Seve vsi so ali republikanci ali pa kakšne troje vrste — demokrati.

Ruski relief

Naš stari prijatelj sodrug John Kobi iz Dulutha, Minn., se je spomnil našega namiznega prta z dvema dolarjema. Iskrena hvala! Če bo tako šlo, izgleda, da bomo dosegli vsoto \$300 še ta mesec. Prosil bi vse somišljenike, da pomagajo. Priprave za klubovo priredbo zadnje nedelje v marcu so v teku. Uspeh mora biti zadovoljiv. Vse sodruge in somišljenike prosim, da ne pozabijo na ta datum — zadnje nedelje v marcu.

Drugo največje francosko mesto je v Kanadi

Montreal v Kanadi je drugo največje mesto, v katerem je občevalni jezik francoščina. Torej je prvi za Parizom.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako morejo nekateri državni demokratični dežel v eni sapi poudarjati, da so za demokracijo, a dejansko pa kujejo kompromis z reakcionerji, o katerih je znano, da so sovražniki ljudskih svobodčin?

POVESTNI DEL

BOGOMIR MAGAJNA

FRATER BENJAMIN

(Nadaljevanje in konec.)

"Za Heleno sem molil le, ko je skočila v reko." *
 "Helena ni mrtva, ampak spi," je zaklical Benjamin, — "potem pa je poslal On svojega angela in trumo angelov in rajali so nad njo in Rafael je položil svojo roko na njeno čelo in rekel: Makov cvet, rečem ti, zbudi se — in ona se je prebudila, razumete vi, Helena, makov cvet, prebudila in druge cvetove je vrnil v svojega naročja v njeno naročje in dve ptici na palmovih hrastih sta pokimali z glavami, razumete vi, vi norec, ki ne doumete čudeža božjega! Mansvet, Mansvet, Mansvet! Njene oči so se smejale, plave oči, žalostne oči, vezele oči, prebudila ... makov cvet, rečem ti, vstani!"
 "Makov cvet, rečem ti, vstani," je ponovil Mansvet kakor hipnotiziran. Benjamin se je zarežal na ves glas in nato zavzel strmel v starca pred seboj. Nekaj mehkega je zalesketalo v njegovih očeh: "Pater Mansvet, ali si ti Bog, da bi vedel vse. Leži na dnu reke v nebesih — kako naj bi šla v ogenj, ko je bila še otrok — makov cvet ni zabil nima in jaz povdem v nebesa k nie — Rafael na sveti gori k pot v novi svet."

"Benjamin, pojdi v kapelo in moli za naše duše. Beg se j dotaknil tvojega uma. Benjamin, pojdi v kapelo in moli za nas!" — Benjamin se je zasmel razigrano, se globoko priklonil pred patrom, nato se je sunkoma okrenil in odšel iz sobe. "Brzjavili bomo po zdravnika in rešilni voz in odpeljali nam ga bodo za vselej našega najmlajšega," je pomislil Mansvet in skušal v sebi zatrepeti jok.
 Benjamin je odšel z visoko dvignjeno glavo z mračnega hodnika navzdol. Na spodnjem hodniku je stala skupina očetov in bratov, ki so se razmaknili v špalir, med katerim je odšel v kapelo, ne da bi se menil za nemi pozdrav menihov. Kapela je bila crka in visoka, polna neke mračne svetlobe. Ob njenih stenah so se vrstili kipi svetnikov in svetnic in kip Marije. Benjamin se je ozrl na kip svetega Frančiška in svetega Antona. Oba kipa sta se mu poklonila z zelo resnim obrazom. Benjamin se je globoko priklonil nazaj. Potem se mu je poklonil sveti Alojzij s svojim suhim, bledim obrazom. Tadi njemu je odzdravil z velikim spoštovanjem. Ko je došel do kipov svete Cecilije in Marije, je sam hitro padel na kolena in se globoko priklonil, da bi ju prehitel. Cecilija in Marija sta se mu nasmehnila z drobnim blaženim nasmeškom. Rajsko lep sta se mu zdeli in žal mu je bilo, da stojita tako visoko, da je nemogoče poljubiti jima roko. Na glavnem oltarju je bila naslikana podoba Kristu-

sovega vnebohoda. Kristus je plaval nad goro s polrazprostrtimi rokami, gledal pa je na trumo ljudi pod seboj. Benjamin je molil kleče uro dolgo in gledal medtem neprestano na liko, ki je skoraj ožvelela. Kristuovo telo, osvetljeno od svetlega okna, je postalo platično kot kip. Njegove oči so živo opazovale Benjamina, v katerem je od hipa do hipa naraščala ljubezen do tistih oči, ki so se mu zdale polne dobrote in miline. Benjamin je prehajal v kot otrok ministriral, se ga je marsikdaj polatila želja, da bi smel prijeli hostijo s svojimi rokami. Kot brat je zavajal očetom, ki so smeli obhajati sebe in druge in si ni ničesar bolj želel, kakor da bi lahko kdaj obhajal samega sebe. Sedaj mu je zopet šla ta misel v glavo. S silno pronicjo je stmel v Kristusa in mrmljal: "Ako sem jaz, dodeli mi, da sprejem v svoje roke tvoje telo." — Mnogokrat je ponovil to, kaj in kar naenkrat se je Kristus nasmehnil in priklimal. Poln veselja in blaženosti se je Benjamin dvignil in stopil na tla. S trepetajočo roko je zagrabila za desnico in levico: "Benjamin, ne dotikaj e svetega in pojdi z nama iz kapele!" — Njun glas je bil trd in strog. Vztrepetal je od strahu, vendar se ni skušal iztrgati. Le ko sta ga gnala iz kapele, je zakričal z jokajočim glasom: "Kaj mi hočete, jaz sem svetnik! Ali ne čujete, jaz sem svetnik!"

Na hodniku so se zbrali vsi menihi. Med njimi je stal gospod v civilni obleki. Menihi so prepišani, nekateri z obzabljanjem in pomilovanjem strmeli v Benjamina. K njemu je pristopil Mansvet: "Benjamin, zbeži si. Poklicali smo zdravnika. V bolnišnico boš moral. Zunaj te čaka voz." — Tudi Mansvetov glas je bil trd in neizprosen, dasi se je Mansvet na vso moč premagoval, da bi ga ne zmazalo čustvo. Benjamin je begal poln groze do brata do brata, od očeta do očeta, kakor žival, ki jo skušajo spraviti v kletko. Zdravnik ni vedel, kak obraz naj bi naredil, in je menil, da se mora smehljati, kar je navdalo Benjamina z nepopisnim strahom. Z enim sunkom se je iztrgal iz rok Petra in Jakoba ter planil po stopnicah navzgor, zdrvel po hodniku, se pogljal v seboj in zaloputnil ter zaklenil vrata za seboj. Trešč se po vsem telesu je napeto priuškoval in kmalu zaslišal trumo menihov, ki je hitela po hodniku za njim. Vrata so zaropotala: "Benjamin odkleni," je zaprosil Mansvet. Benjamin se je zagrabil za čelo in buljil v kljuko.

Kljuka je skakala navzdol in navzgor. "Res, vlomili in zagrabili me bodo," je zamrmral in se potem pogljal skozi okno na vrt. Za hip je zaplaval v zraku, treščil ob tla in obležal nekaj hipov ves omoččen. Nato se je dvignil, se oziral nekaj časa okrog sebe, stekel k zidu, se pogljal nanj in se prevahil na drugo stran v bodljivo grmičevje. Ves krvav se je izmotal iz njega in zdrvel proti reki in čez most na drugo stran. Na mostu je zatulil: "Helena, Helena," kakor bi jo hotel poklicati na pomoč, nato je krenil s poti in drvel naprej po polju po razorih med žitnimi njivami ter se v neki globeli zakril med žito.

Četrte ure pozneje so tekli menihi in nekaj drugih ljudi nekaj metrov daleč mimo njega in klicali: "Benjamin, Benjamin!" — Stisnil se je tesno k zemlji in ležal na trebuhu minute dolgo. Šele ko se je klicanje izgubilo v daljavi, je sedel in se zastrmel z izrazom težke, težke žalosti pred se. Pogladil se je z dlanjo po obrazu in se potem zagledal v dlan. Bila je popolnoma krvava. Nemo se je nasmehnil in stisnil roka na obraz, da bi zadržal krvavitve.

Ob rancru je rasel visok, rdeč dlan širok makov cvet in se nalahno zibal v vetru. "Helena, makov cvet," je zašepetal Benjamin, ko ga je zagledal. Iz oči so mu privrele solze in drsele po strjeni krvi čez lica. "Ivan, Ivan," je zašepetal makov cvet.

Polagoma je zahajalo sonce, potem je polagoma nastajal mrak. Po stezah med žitnim poljem so hodili menihi kot temne sence in klicali: "Benjamin, Benjamin." Pater Mansvet je jokal. Prepričan je bil, da je Benjamin planil v reko in utonil. Nato so potihnili glasovi menihov. Iz samostanskega stolpa se je zaslišal zvon, ki je zvonil ave Marijo. Izza svete gore je vzhajal mesec. Vrh gore je zazarel orjaški kres. Benjamin je klečal v razoru in strmel s svetlim pogledom na vrh svete gore. "Prikazal se bo angel Rafael in v njegovem naročju bo ležala Helena! Pridi k meni v nebesa in vzemi Heleno," mi bo zaklical. — Angel Rafael se ni prikazal. Na nebu so se prizgale zvezde druga za drugo. Med njimi je romal mesec in ugašal najbližje. Kres nad sveto goro je ugasnil in gora se je odela v motno temnosinjno kopreno. Hladen veter je zavel čez polje. O, angel Rafael se ni prikazal.

Benjamin je sedel poleg makovega cveta in božal s prsti njegove liste. Na vsem ogromnem svetu je bil s tem cvetom sam, tako sam kot še nikoli. Strmel je nanj z mokrimi očmi in prsti so se mu tresli, ko je božal temne liste. Makov cvet se je nasmehnil od časa do časa: "Ivan, skloni se in poljubi me," je zašepetal makov cvet. Ivan se je sklonil in ga poljubil. "Ivan, stisni me v naročje," je zaprosil makov cvet. Objel je čudno bitje pred seboj in si ga stisnil na srce. "Ivan, utrgaj me," je zaprosil makov cvet. Objel ga je z obema dlanmi in ga odtrgal. Makov cvet se je radostno zasmehjal z visokim, zvonkim smehom. Z visokim zvonkim smehom se je zasmehal tudi Benjamin. "Vetani in pojdi z menoj," je zaprosil makov cvet. Benjamin je vstal. Od meseca razsvetljen se je počasi bližal reki in se ustavil na njenem bregu. Visoko gori na drugem bregu je stal samostan kot ogromna senca v noči. V Benjaminsovi delavnici je gorela luč. Benjamin pa ni gledal na samostan. Strmel je minute in minute dolgo na valove, ki so pobjskavali v mesečini. Nato se je zopet zasmehal z visokim zvonkim smehom in stopil v valove, kakor bi stopil domov.

Vlagajte del svojega zasluga v vojne bonde. S tem pomagajte vojnim naporom svoje dežele, ne da bi od svojih vlog kaj izgubili.

Rooseveltovi sinovi so v tej vojni tarča napadov ne le kjer se bojujejo, nego tudi v svoji domovini. Od kar je Roosevelt predsednik, mu bližajo otroke in tudi ženo obmetavajo z vse sorte očitki, lažmi in napadi. Predsednikovi sinovi so vsi v armadi, bili so že vsi na bojiščih, a časopisje, ki je zoper Rooseveltovo neodvisno politiko, pa vzklika, da sede na varnem, na mehkih stolicah, dočim morajo sinovi drugih tvegati življenje. Resnica je, da jih tvegajo tudi predsednikovi sinovi, neglede na nasprotno trditve. A sadisti menda žele, da bi bili njegovi sinovi pokončani, potem pa bi za njimi hinavsko "jokali". Na gornji sliki je Rooseveltov sin Elliot, ki ga je general Doolittle odlikoval s priznanjem za njegove bojne uspehe v letalstvu, nekje v francoski Afriki.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

(Opomba. — Sledeče notice so iz agitacije za Proletarac, kledar, JSZ in Prosvetno maticice skzci združnih par tednov. KOLEDARJA NIMAMO VEČ V ZALOGI. Notice o njemu se nanašajo na one, ki so ga naročili čim je izšel in pa dokler ga nam ni zmanjkalo.)

Louis Barborich, Milwaukee, Wis. je poslal 5 naročnin na list in naročil še 15 koledarjev. Sploh je Lojze dovršil izredno dobro delo s koledarjem, kajti prodal ga je 165 izvodov.
 Frank Stih, Sheboygan, Wis., darsi zaposlen izven doma, je vsoeno izvršil svoj del agitacije. Prodajal je lepo število koledarja in zraven poslal tudi dve naročnini in \$1.25 v tiskovni sklad. Na list sta se nedavno spet naročila naša stara somišljenika Anton Zorman in Anton Debevc. Dobrodošla v vrstah Proletarčevih naročnikov!

Joseph Jež, Warren, O., je sporočil, da društvo 321 SNPJ ostane v Prosvetni matici. Poslal je novce za že prejete koledarje in naročil še tri. Listu v podporo je poslal dolar. Pravi, da predlog "Big Toneta" iz Californije zanj še zmerom drži.

Lawrence Selak, Star City, W. Va., je že mnogo let agitator za Proletarac. Sodrugji v Collinwoodu se ga še gotovo spominjajo. Bil je eden izmed najbolj vztrajnih agitatorjev, dokler je bil tam. Pozneje se je preselil nazaj v W. Va., kjer nadaljuje z agitacijo kolikor pač more. Poslal je 4 naročnine in \$2.20 v tiskovni sklad. Enega je dal John Prelec iz Fairmonta, sam pa prispeval provizijo od naročnine. Laneko leto je en čas agitiral tudi njegova hčerka Virginia, a zdaj tega ne more več, ker je zaposlena v vojni industriji izven svojega kraja.

Martin Judnich, Waukegan, Ill., je sporočil, da je razprodal vse koledarje. Poslal je novce zanj in zraven \$1 v tiskovni fond ter dve naročnini.

Frank Cvetan, Tire Hill, Pa., je poslal 18 naročnin ter novce zanje in za prodane koledarje, katerih je letos razpečal 200 izvodov. To je izredno veliko število za eno samo osebo.

Mike Krultz, naš farmar v Willardu, Wis., je poslal novce za prodane koledarje in naročil nadaljnjih 5 komadov.
 Jože Cvelbar, Sharon, Pa., poroča, da je razprodal vse koledarje, poslal je tudi novce zanj in zraven priložil svoj dolar v tiskovni fond, da se bo "Big" Tonetu tam v tisti daljni "zlati" Kaliforniji boljše zdelo; ne samo njemu, tudi nam to kaj prijetno de, ker je v tem dokaz, da ima Proleta-

rec lepo število iskrenih naročnikov in agitatorjev.

Anton Jankovick, Cleveland, O., je naročil še 90 koledarjev; John Krebel pa še 5. Poslal je vsoto za prvo naročilo, 10 naročnin na Proletarac in \$8.75 v tiskovni sklad. Jože Durn je sporočil, da je razprodanih vseh 50 koledarjev, poslal je novce zanj in prispeval \$2.50 v tiskovni sklad. Frank Barbič pa \$2, ker se ni mogel udeležiti veselice kluba št. 49 JSZ na božični dan, enega pa je dodala še Mrs. Starman od Euclid Dairy. Pri prodaji koledarja je Durnu veliko pomagal tudi Frank Fende.

Filip Godina je prodal 19 koledarjev, Frank Bizjak še 5, Donald J. Lotrich nam je izročil naročnino, ki mu jo je poslala Milka Kress iz Clevelanda, in tudi v tiskovni sklad je prispevala \$2. Don je prodal 3 koledarje, a bil bi jih več, da mu ni upravnik vzel še neprodanih, ker mu je zaloga začela pohajati. Upravnik je dobil 4 naročnine. Jože Kosich iz So. Chicago je sporočil, da je prodal vse koledarje, še celo svojega, in vsled tega še enega naročil zase in en izvod letnika 1942, ker se mu je isto primerilo lansko leto, pa ne bi rad videl, da bi ne imel vseh letnikov odkar jih je začel naročati. Provizijo je prispeval v tiskovni sklad in obnovil naročnino na Proletarac. Tudi Jože Oblak se je oglasil na zadnji klubovi seji ter poravnal za svojo zalogo koledarjev. Na vprašanje glede provizije je zamahnil z roko: "Kaj mi bo, saj Proletarac bolj potrebuje kot jaz," se je izrazil. In da ne pozabim, tudi Joško Oven je prišel ter ponovil svojo naročnino in naročnino svoje tašče in zraven prispeval \$2.09 v tiskovni fond. Tako smo se gibali v naši vasi v januarju.

Joseph Klarich je poslal 2 naročnini in \$1 v tiskovni fond, ki ga je prispeval Vid Glavach; John Berlig je prispeval \$10 v isti namen, poslala jih je Kathy Junko; Math Urbas je poslal dve naročnini, novce za klubov oglas ter naročilo za članske znamke za klub 114 JSZ. Po daljšem presledku se je oglasil tudi John Zornik. Poslal je novce za oglase v koledarju in obnovil svojo naročnino. Vprašal je tudi za nove imenik naročnikov v Detroitu. Pravi, da ker je delo z oglasi dokončano in je bilo vmes nekaj presledka, bo šel agitirati za list. Le delo ga precej ovira, ker je menda zaposlen 6 dni v tednu. Storil bo pač kar največ bo mogel. In da ne pozabim: poleg Berliga je še eden, ki se rad spominja Proletarca, in to precej liberalno. To je naš Andrew

Grum, Jr., solastnik velike gostilne in restavracije Omira Cafe. Poslal je \$10.

Iz coloradskih gora se je oglasil Anton Slobodnik. Poslal je dve naročnini. Kaj je neki z John Sukletom, da se toliko časa nič ne oglasi?

John Marolt, West Mineral, Kans., ni novinec, kar se agitacije za Proletarac in koledarja tiče. Slednjih je bil naročil 10, pa mu jih je zmanjkalo, zato je hotel hitro še dva in zraven dodal dolar v tiskovni fond in pa 4 naročnine, med katerimi sta dve novi. "Le škoda, da nisem več mlad, to bi se agitiralo," pravi John. On gre že v osem križev, toda agitacije za list ne opusti kljub temu. Malo takih borcev.

Jože Ovca, Springfield, Ill., je poleg prispevkov za klub št. 47 JSZ poslal tudi dve naročnini.

Matt. Mochnik, Barberton, O., je naročil 5 koledarjev. Tam se jih je včasih prodalo mnogo več, in tudi letos smo prejeli več posameznih naročil od tam, kar pomeni, da agitacija za našo stvar v tej naselbini ni tako organizirana kot bi morala biti.

Anton Zornik je še zmerom aktiven v svojem "kraljestvu", zapadni Peani. Poslal je 11 naročnin, med temi nekaj novih in naročil še 100 koledarjev. Pravi, da v tem noče zaostati, nego svoje uspehe prejšnjih let prakositi.

James Dekleva, Gowanda, N. Y., je naročil še en koledar, "ker sem moral tudi svoje prodati," je cmenil v pismu. Priložil je tudi dolar v tiskovni sklad.

Max Martz, Buhl, Minn., je tudi razpečal vse koledarje, naročil še dva in poslal par kvdovrov tudi v tiskovni sklad zase in za Toneta Gnezdo iz Kinneyja.

Joseph Snoy, naš starl znanec iz E. Ohio, je postal članarino za klub "Naprej" št. 11 JSZ ter \$5.40 v tiskovni sklad lista, ki so jih prispevali sodrugji in sodružice na klubovi seji.

Anton Shular, Arma, Kans., je naročil še dva koledarja, pa mu žal nismo mogli več posrečiti z njimi, ker je zaloga razpečana. Sicer pa jih je razpečal lepo število tudi letos. Pri prodaji so mu pomagali tudi drugji sodrugji po raznih kanzaških naseljih. John Shular, ki je brat Toneta, iz Arcadia, je pa je poslal 3 naročnine.

Mary Stroji, Indianapolis, Ind., piše, "Prodala sem vse koledarje in prigrbno najdete znesek zanje. Provizije ne vzamem, ker vem, da ima Proletarac težak boj za obstanek. Da mu še malo več pomagam, sem dodala 50c k letoletni vsoti." Od tam je obnovil svojo naročnino tudi John Yeran.

Anton Tratinik, Diamondville, Wyo., je poslal prispevke za Prosvetno matico od dr. št. 267 SNPJ in dolar v tiskovni sklad, ki sta ga prispevala dva somišljenika. Pravi, da bo

tudi v naprej storil koliko bo pač mogel v korist Proletarca. Ivan Babnik, ki služi stricu Samu v Fort Sheridanu, Ill., je bil na obisku v Waukeganu in tam dobil enega novega letoletnega naročnika. Ivan pričakuje, da bo kmalu odpušen iz armade, in potem bo gledal, da se tudi za Proletarac kaj naredi, mi je omenil nedavno, ko je bil pri meni na obisku.

Jože Cebular, Vandling, Pa., je obnovil naročnino ter priložil dolar v tiskovni sklad. Jože rad prispeva, kadar se gre za dobro stvar.

Današnje kolono zaključujemo z Jožetom Robichem iz Yukona, Pa. Poslal je \$2 v tiskovni sklad.

Torej, živeli vsi do druge "rajže", v dno se spet prikaže ta kolona v listu. Kako hitro se bo, je pa odvisno od vas v naselbinah in tudi v naši čikaški vasi, v kateri bi bila agitacija lahko bolj živa kot je.

Delničarji SDC vabljeni na občni zbor, ki bo v petek 29. januarja

Chicago. — Ta petek, 29. januarja, bo na 2301 S. Lawndale Ave. seja vseh delničarjev slovenskega delavskega centra. Vsi so bili nanjo pisмено povabljeni. Kdor se je ne more udeležiti osebno, ima pravico pooblastiti drugega, da ga zastopa in glasuje v njegovem imenu.

Na seji kluba št. 1 JSZ je bilo sklenjeno, da imajo vsi člani zastopstvo na tem občnem zboru, in vsakdo zastopa povprečno toliko delnic, kolikor jih naš klub lastuje v tej ustanovi.

Enako, kakor posamezni delničarji, so bili pisмено povabljeni na udeležbo vsi drugi klubi ter društva, ki imajo sedež v Slov. del. centru.

Seja se prične ob 8. zvečer. Podana bodo poročila o finančnem stanju in o raznih drugih stvareh, nato bodo volitve odbora. Ker je ta občni zbor vsled sedanjih razmer še posebno važen, šte vabljeni vsi, da se ga udeležite. — Tajnik.

Letna seja Družabnega kluba Slovenski center

Chicago, Ill. — Vsako leto enkrat ima splošno sejo Družbeni klub Slovenski center, v svojem zbirališču, 2301 South Lawndale Ave.

Taka prihodnja letna seja bo to soboto, 30. januarja. Prične se ob 8. zvečer. Po končanem dnevnem redu bo plesna in prosta zabava. Glavne točke sporeda so poročilo tajnika, poročilo nadzornega odbora, in kajpada poročilo odbora, ki ima sejo najmanj vsak mesec eno in ki vodi klubovo poslovanje. Poleg omenjenih je glavna točka na tej seji volitev odbora za poslovanje v tem letu.

Vsi člani so vabljeni, da se tega zbora udeležite.

Arley Božičnik, tajnik.

CHICAGO, ILL.

Priredba v korist PROLETARCA

V NEDELJO 28. MARCA 1943
 V DVORANI SNPJ, SO. LAWDALE AVE.

Vstopnice v predprodaji 50c, pri blagajni 60c.

Joško Oven na tej priredbi oznanil uspeh klubove akcije za ruski relief. — Prebitok priredbe same gre ves v tiskovni sklad Proletarca.

Spored oskrbi dramski odsek, v katerem so JOSKO OVEN, JOHN RAK in FRANK ZAITZ.

Sodelujte z nami pri razpečanju vstopnic.

Pomagajte ne samo k zmagi zaveznikov, nego tudi k zmagi za PRAVICEN MIR: za otmitve SLOVENSKEGA in VSEH drugih podjarmljenih narodov.

V nedeljo 28. marca pridite v dvorano SNPJ.

Prirreditelj: KLUB ST. 1 JSZ.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

"Poznanica iz Slovenije" je naslov novice, datirana dne 18. jan. v JIC v New Yorku, ki graja jugoslovanske vladne propagandiste v Angliji in v Ameriki zato, ker govore slovensko ali srbohrvatško o grozotah v Jugoslaviji in bodre z vrnega tankajšnje ljudstvo. Druščina notica iz JIC se glasi:

"Naši predstavniki v Londonu bi morali gledati na to, da angleški radio ozvani gerizadstva okupatorjev v nemščini, francoščini in v angleščini. Govor nam o zletinih povodih po svetu, razen o onih, ki se gode pri nas. Ni nam do tega, da bi sami sili ali o njih. Dovolj trpimo že tako. Hočemo pa, da tudi Nemci zvedo o njih, kajti njihovo časopisje jim jih prikriva.

"Povejte to Angležem in sporočite jim dejstva. Pokažite jim po kakšnih metodah Nemci germanizirajo vso deželo, skrbite za to, da ne bodo novi Runcimani prišli in začeli podrobno preskušati narodnostno vzpisanje v naši deželi, kajti, tkrat bo že popolnoma germanizirana."

V "Komentarjih" je bilo že večkrat rečeno, da so slovenski govorniki, ki se jih oddaja z angleških in ameriških radio postaj Slovencev v starem kraju, večinoma potrata časa in denarja. Kdor je že kaj potoval po Slovenskem, ve kako je tam. Radio aparat ima le redkodo. Večinoma so to najcenejši modeli, ki kratkovalnih poročil ali govorov sploh ne "vjamajo". Vrh tega je poročila iz Anglije in Amerike tam prepovedano poslušati.

"Dobrih" ljudi, ki so pripravljani denuncirati, pa je tam v izobilju. Saja jih je v to učila vse čas tudi jugoslovanska vlada. Na ljubljanski glavni pošti, in na drugih, je imela oblast nalepljen oglas, da kdor zatoži tistega, ki ima radio skrivaj, zato da mu ni treba plačevati davka, bo dobil v nagrado polovico iztirjane globe. Prej citirana notica ali kritika iz Slovenije potrjuje, da smo bili v pravem. Čemu pravi Slovencev iz Londona in Bostona, da se jim gode krivice? Naj rajše tiste govore razglasijo v angleščini, nemščini in francoščini, da bo kaj zaleglo. En govor na teden v slovenski in francoski. Slovenci potrebujejo propagando v zaveznikih, deželah v omenjenih jezikih, in še italijan-skega se jim lahko doda.

Joe Kennedy, politik demokratske stranke, je imel pod Rooseveltom že par važnih političnih služb in pa velposlaniško mesto v Londonu. V sled svojega apizarstva ter podpiranja Chamberlainove politike se mu je zameril, a v Washingtonu so se nedavno razširile govorice, da bo ta Lindberghov prijatelj spet

imenoval v važno pozicijo v vladi. Dnevnik PM v New Yorku je k temu takole komentiral: "Če se imenuje Kennedyja nazaj v vladno družino, čemu ne uposliti v nji tudi osebe, kot je Hamilton Fish, na primer za vojnega tajnika, kot je Hoffman za delavskega tajnika, in Charles Coughlina za tajnika poštnega departmanta." V pojasnilo: Kongresnik Fish je storil vse v svoji moči, da bi ta dežela v obliki neutralnosti pomagala Nemšiji in Japonski. Leto pred pričetkom vojne je bil on gost Hitlerjeve vlade. Enako se je trudil in se je kongresnik Hoffman, in če bi bil on imenoval za delavskega tajnika, ki bilo svobodnih unij kaj kralju konec. In če bi Coughlin postal vrhovni cenzor, bi čez par mesecev izhajalo v tej deželi le še tako časopisje, ki bi bilo fašistično urejevano. PM je to napisal sarkastično, a na drugem kraju omenja, da če smo bili zmožni imenovati take vrste ljudi na poglavitna mesta v francoski Afriki, čemu ne bi mogli slično storiti tudi tukaj? Najbrže nas res čakajo še velika presenečenja.

Hrvatski narodni kongres, ki bo 20. in 21. februarja v Chicagu, je zasnovan jako pompozno. Prvotno so ga sklicatelj nameravali imeti v Česko-ameriški dvorani, ki lahko prejme vase precej nad tisoč ljudi. Vrh tega je lepa in ima tudi lože. A publicitete ne bi bilo. Zato se bo hrvatski narodni kongres vršil v hotelu Sherman, zohod pa v avditoriju Aachland, kjer je prostora za kakih šest tisoč ljudi. V hrvatskih programih po radia apelirajo na vse hrvatske organizacije, da naj pošljejo delegate. Zabavo pa bodo imeli v domači sosesčini, in prej omenjeni Česko-ameriški dvorani na 18. cesti. Pomp je potreben, če se gre zaradi publicitete. Na kongresu se bo predvsem poudarjalo zvestovo ameriških Hrvatov tej deželi, in pa da garajo v težki industriji, predvsem v jeklarski, za zmago združenih narodov. Največji nepreh hrvatkega narodnega kongresa, pa bo, ako postane med jugoslovanstva v takem nizu, da pride do sporazuma in enotnosti med Hrvati in Srbi, potem bo tudi Slovencev, ki bo piti zraven, ker oni, razen nekaterih, nimajo sporov ne s Hrvati, ne s Srbi. Naglje bi bilo njim očitati, da so nam neprijatelji, ali pa, da nas v svojih fanatičnih bojih ignorirajo.

Maksim Litvinov je v Washingtonu izmed diplomatov

združenih narodov, vtevuši ameriške, edini državnik, ki lahko pokaže nazaj na svoj rekord, na svoje govore v društvu narodov v Švici, v katerih je demokratične dežele rotli, naj ustavi Mussolinija in Hitlerja, dokler je čas. Ni uspel. Uspel pa ni radi tega, ker je videl kapitalistični svet v fašizmu jez proti izlivu "boljševizma" po ostali Evropi. Sedaj se valed sovjetskih zmag tak strah v Angliji in Ameriki znova pojavlja. Namreč v glavnem med onimi, ki prej-majo plačo po tisočake na teden in posedujejo bogastva, ter med njihovimi oprodami. Ljudnik revije Reader's Digest je tako stališče svojim literarnim ljudem takole razložil: Nemšija naj bo tepena, a ne pokažeta. Hitlerja naj se pripravi spopasti, da smo mi "bo's", a ob enem naj ostane na svojem mestu. Mi nožemo razširjati boljševizma iz Rusije po ostali Evropi.

Reviji "New Statesman" in "Nation" v Angliji, obe jako vplivni, razpravljati o ruskih umetnikih in o možnosti, da Rusija odloči zmago nad Nemšijo! Kaj potem? "Nevarnost ča Evropa." Obe pripovedujeta o spletkah, da se Rusiji odzvam "lend-lease" podporo. Kapitalist, komunist in socialist se lahko vsi dušajo za demokracijo, a kadar pa se gre za boljše mezdo, za izkoriščanje, za bogastva, tedaj je most med nimi, ki so za kapitalizem, in tistimi, ki ga hočejo odpraviti, nepremostljiv.

Risar Parrish je imel v čikaški Tribuni z dne 23. jan. kartun v barvah na prvi strani, ki ameriške in angleške državni-ke opozarja, da bo imel pri odločanju o bodoči usodi vladar-kih družin brzkonke nekaj besede tudi Josef Stalin. Na sliki so, s kronami na glavah, nizozemska kraljica, norveški kralj, Peter II., kralj Jugoslavije, albanski kralj Zog, Oto habsburški, Victor Emanuel italijanski, princ Juan, pretendent za španski prestol, dalje kralji Grčije, Siam, kneginja Luksemburška, in pa slika "new-dealerja" v salonski obleki, pred pomnika monarhov, pred prazom Šcalinove hiše, ki viha nos pred njim. Na sliki je tudi nekaj stare šare, na primer železa, grbi in gesla "vladar po milosti božji". In pa kroglice proti moljem. Na pragu stoji Stalin, gleda dvorjane in krono na njihovih glavah in se drži silno strogo. Na hrbtu ima z eno roko papirje, na katere je kartonist Parrish napisal: "Stalinovi načrti za povojne uredbe." Značilno je, da se omenjene dinastije senčijo v varstvu angleške, ameriške in kanadske vlade, in uživajo "prihranke", ki segajo v milijone. A češka vlada — ker je demokratična, brez kralja in takih priveskov, pa je bila zapostavljena in odgovorni ameriški žurnalisti poročajo iz Londona, da se je nagnila pod sovjetki vpliv. Eno je gotovo. Še nikdar ni imela dvorna gospoda v Ameriki toliko zaslemba kakor jo ima sedaj, ko se celo Qtonu habsburškemu čemoga v njegovih ambicijah. Z demokracijo tistih demokratov, ki si prizadevajo ohraniti švarna družine pod kronami in jih driniki nazaj deželam, iz katerih so pobegnili, je veliko narobe. Ali pa ne. So za ohranitev krivičnega socialnega reda, da se bo njim dobro godilo, ljudje pa naj uživajo besede in obljube.

Spor v Jugoslaviji, ki se ga je precej mesecev zakrivalo, je postal vsemu svetu odprta zadeva. V tem listu ga nismo ne zakrivali, ne tajili, nego ga tolmačili in teki luči v kakršni je, čim smo se poučili o njemu. "Ameriška domovina" v Clevelandu ima lahko svoje mnenje, a je boljše pisati o takih stvarih po pravici kot pa jih tlačiti v meglo predsodkov in napačnih dognanj.

Nesoglasnost med zavezniki glede svojih povojnih ciljev u-tegne dovesti v zelo težke posledice. In čimblžje smo zmagali, bolj se zdi, da ob enem naraščajo nesporazumi med za-

Gornja je slika iz Algerije v Afriki. Ameriške čete so po invaziji začele zasledovati osumljence, kateri so prej delovali v prid osi in pomagali v napadih na zaveznike, najbolj pa proti Angliji. Večina poročil dokazuje, da imajo pristajali osi in stebri francoskega fašističnega gibanja v severni Afriki velice zavezniki invaziji še vedno veliko zaslemba. Zavezniki vrhovno poveljstvo je med demokratičnimi elementi valed tega zelo kritizirano.

vezniškimi vladami. Hitler ta položaj s svojo propagando pridno izrablja.

Sava Kosanović je govoril z radio postaje v Ameriki narodu v starem kraju da naj bo v svoji borbi proti sovražniku složen, ter mu poudaril: "Ako ste hrabri, toda nesložni, bo vaša hrabrost zaman. Ako ste složni, a niste hrabri, ne boste mogli ničesar doseči. Ako pa ste složni in hrabri, vas bo človeštvo gotovo razumelo in vas bo podpiralo." — To je lepo povedano. A namesto tako govoriti narodu v starem kraju, kjer radio le redkodo poslušaja, bi bilo dobro take napore najprvo uvesti med ameriški Jugoslovani. Tukaj bi tudi složnost kaj zalegla, četudi ne bi bilo hrabrosti.

Kartonista Serso in Kelen, ki sta v službi JIC (propagandni in politični urad jugoslovanske vlade v New Yorku) sta narisala karikaturu, ki predstavlja kako četniki davijo Hitlerjeve, a politične intrige (partizanske) pa so četnikom zasadile nož v hrbet. Take slike z dejstvi niso v soglasju. Ta so sedaj domalega znana vsem, ki jih hočejo pravilno doumeti.

Senator Wheeler, ki je bil nekoč liberalen in so tudi socialisti agitirali zanj, ko je bil leta 1924 kandidat za podpredsednika Zed. držav, se je od početka te vojne trudil, da bi Anglija ne dobila iz naše dežele nikakršne podpore. Dne 20. januarja pa je v senatu predlagal, da naj merodajni kongresni odsek preišče, čemu ta dežela pošilja gumij (kavčuk) v Rusijo, ko ga znajo tam vendar sami izdelovati? V kongresu jih je mnogo, ki bi radi, da bi se pošiljate Rusiji, pa tudi drugim zaveznikom, čimbolj omejijo. Izolacionisti imajo pač tudi svojo pamet izolirano.

M. J. Reading se je oglasil

Naš stari znanec, bivši (neplačan) vrtnar v Slovenskem delavskem centru, vrtnar tudi po poklicu, in ob enem poklicni pek in kuhar, ki živi že več let v Pasadena, Calif., je obnovil naročnino, naročil keledar, nekaj prispeval v tiskovni sklad in ob enem piše med družim:

"Vedno gledam po Proletarcu, če je v njem kaj od vrta Slov. del. centra, pa že dolgo ni bilo nič. Bržkonke vrt sedaj počiva pod snežno odejo. (Da, Michael, zadnji teden ga je padlo kar osem palcev v eni noči in čez dan, nato pa smo dobili mraza 10 stopinj pod ničlo.)

"Tu, v Pasadeni, je življenje nekam zmerom enako, ali pa sem se mu že tako privadil. Je monotono, nič sprememb. Sadi, zalivaj, okopavaj itd. Dnevi so topli kot poleti. Le noči so sorazmerno mrzle. Pred tednom je toplomer padel do 30 stopinj nad ničlo, sedaj pa že več jutrov na 34 stopinj nad ničlo, a ni nobene škode na rastlinstvu. Rože cveto kar naprej. A mene ob jutrih zebe kot psička. Sedaj sem že štiri leta tukaj, in to je vzrok, da sem se mrazu odvadil. Prvo zimo sem se drugim smejal, ko imeli ob jutrih na sebi volnene jopiče, a sedaj tudi jaz nisem nič boljši.

Kjer sedaj delam, sem uposljen dve leti, s presledkom sedem tednov, ko sem bil v San Marino, Calif. Sedaj sem po 13 letih spet samski in "pečlar".

Rojake v sosednem Los Angelesu sem večkrat obiskal, a zdaj, ko je vojna, in ker ni gasolina, se bo pa treba držati bolj okrog doma. Tudi Franka Petriča, ki je bil nekog tajnik JŽZ in imel razne službe pri Proletarcu, sem že videl nekajkrat. Večkrat sem že bil med slovenskimi farmarji v Fontani. Vseh takih obiskov bo v bodoče čezdalje manj. Imam "B" tiket, a mi se vseeno ne da toliko gasolina kot bi ga potreboval. Pa tudi avt-na kolosa, to se pravi, gumij, je treba hraniti.

Well, Rusi se pa le dobro drže! Prav je imel bivši ameriški poslanik pri sovjetski vladi Davis, ki je opisal svoje doživljaje, vtise in diplomatske prigodbe v knjigi "Mission to Moscow". On pravi, da je bila sovjetska armada za svoje razmere dobro organizirana in čbrožena. Stalina on visoko čisla. Ste čitali Daviesovo knjigo? Po mojem mnenju je zelo dobro pogodena, čeprav je on motril vse razvoj z očmi kapitalističnega simpatičarja.

Mnoga mesta in kraji, po katerih se sedaj vrše tako silne bitke, so mi znana iz prejšnje vojne, ko sem bil tam z avstro-ogrske armade, potem ujetnik carske armade in nato došeljen po svoji lastni volji jugoslovanskim prostovoljcem.

Posebno krajina okrog Rostova mi je dobro znana, pa Novčerkask, Stalingrad (takrat so ga imenovali Caricin), pa tiste nepregledne stepe, pozimi pokrite s snegom več čevljev globoko. Mene so gnali peš od Rostova do Novočerkaska. Bilo je v novembru in krajina me je spominjala na moje rojstno deželo. Nizki hrbi, posajeni z vinsko trto, v dolinah pa sadovnjaki. Nikjer nisem videl večjih zeljnatih glav kakor v tistih krajih ob reki Don, ob kateri se zdaj znova bore ruske in nemške armade.

One dni so bili prebivalci večinoma kozaki. Vas za vasjo — sami kozaki. In oni so to od zibel do groba. Z nami so postopali zelo prijazno. Nekega večera so nas jetnike Slovence gostili z vinom, sadjem in kar še drugega so imeli. Preučeval sem pri neki dobrošniški kosaški obitelji. Ker ni bilo več kot ena postelja,

sem spal pri gostitelju kozaku in tik njega njegova žena. Bila sta preko noči jako prijatelja in se ljubimkala, da nisem mogel spati. Zjutraj me je vprašal, "kako kaj sem spal". Odgovoril sem smeječ se, da "dobro, ker sta me ves čas molala s svojim žgolenjem." "Pa se bi bil nama pridružil," je rekel. In res sem se pozneje uvodil, da ljudje v onih krajih niso tako "konvencionalni" kot drugod. Kadar si gost hiše, je vse v nji tudi tvoje.

Rusije se še posebno rad spominjam, a sedaj, ako bi prešel tja, je ne bi več izpoznal. Kajti od takrat, ko sem jo pustil jaz in je že divjala civilna vojna, pa dosedaj, se je v nji veliko spremenilo. Odpotoval sem iz nje preko Sibirije z grupo srbskih častnikov, se zbral z njimi na amerškem obzračju Pacifika, potoval s tovarški obsebnimi oficirji do Chicaga, tu pa sem se premislil, in s pomočjo novih znancev v Chicagu sem izposloval, da sem lahko ostal v Ameriki. Častniki pa so se vrnili v Srbijo.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

sem spal pri gostitelju kozaku in tik njega njegova žena. Bila sta preko noči jako prijatelja in se ljubimkala, da nisem mogel spati. Zjutraj me je vprašal, "kako kaj sem spal". Odgovoril sem smeječ se, da "dobro, ker sta me ves čas molala s svojim žgolenjem." "Pa se bi bil nama pridružil," je rekel. In res sem se pozneje uvodil, da ljudje v onih krajih niso tako "konvencionalni" kot drugod. Kadar si gost hiše, je vse v nji tudi tvoje.

Rusije se še posebno rad spominjam, a sedaj, ako bi prešel tja, je ne bi več izpoznal. Kajti od takrat, ko sem jo pustil jaz in je že divjala civilna vojna, pa dosedaj, se je v nji veliko spremenilo. Odpotoval sem iz nje preko Sibirije z grupo srbskih častnikov, se zbral z njimi na amerškem obzračju Pacifika, potoval s tovarški obsebnimi oficirji do Chicaga, tu pa sem se premislil, in s pomočjo novih znancev v Chicagu sem izposloval, da sem lahko ostal v Ameriki. Častniki pa so se vrnili v Srbijo.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih nekateri Slovenci predbacivajo Srbom, da jim roji le dinastija in monarhija, pa velikosrbska država po glavi, namesto da bi bili za resnično zedinjenje južnih Slovanov.

A Srbi pa nam očitajo to in ono in znano je posebno sedaj, da niso nič kaj zadovoljni s Slovenci.

To je bilo še v Rusiji, ko sem se pričel s Srbi. Dotični bivši trgovec mi je dejal, na vprašanje, čemu Slovencev ne upoštevajo enakovrednim, da smo prepirljivi in ko je razpadla Avstro-Ogrska, smo še vedno bili v kregu in se pričkali, kdo naj bo naš vodja. Kolikor mi znano, ni bilo med Slovenci nič hudega, nego so se glede nove vlade, jugoslovanskega narodnega vijeća, ali kako že se je imenovalo, zelo dobro sporazumeli. Soglasnosti pa ni bilo od vsega začetka med Srbi in Hrvati. Tužna jim majka Zagorska!

Tako se je razvilo v tem boju do tega, da med sabo že študirajo, kdo bo koga ugnal.

Vsa ta leta sem opazoval iste reči kakor v polku Matije Gubca v carski Rusiji. Jezik in komanda v njem je bila srbska. A kako se je vse to razvilo, je znano. Naj dodam, da vse kar tu pišem, je popolnoma moje osebno mnenje in ga nikomur ne usiljujem.

Pozdrav vsem, ki me poznajo, posebno mojim prijateljem pri Proletarcu in v Centru, pa Luku Groserju, ki mi je delati, ko sem kaj utegnil delati na vašem vrtu, rad pomagal.

M. J. Reading.

Čitam razna prerokanja zaradi Draže Mihajlovića. Moje mnenje je, da je on nedvomno dober vojak, a v politiki za veliko Srbijo in za zlahto Karadžordjevićev. On je v prvi vrsti Srb in pravoslavni. Poznam njihovo nazadnjaštvo, ker sem bil precej časa med njimi, ko smo igrali politiko pod znamenko jugoslovanskih prostovoljcev v Sibiriji. Izmed vseh Srbov, kar sem jih poznal, je bil samo eden za jugoslovansko državno obliko. Bil pa je to le trgovec, sicer človek velikega znanja, in stan mu je bil v

mirnih časih v Beogradu. Le škoda, da ni bilo več takih med Srbi. Včasih

POLITIČNI POLOŽAJ ZAVEZNIKEV V LUČI NAŠIH ŽURNALISTOV

(Nadaljevanje s 1. strani.)

di in v ameriškem vrhovnem povelju tu v Afriki.

Caroll Binder, ki je urednik škakliki Daily News v oddelku za vnanje zadeve, je v svojem tedenskem pregledu v omenjenem dnevniku navedel glede položaja v Afriki in v splešnem sledeča glavna dejstva (navajamo jih v izčrpnih):

Imenovanje francoskih reakcionarjev na odgovorna mesta v Afriki pod ameriško okupacijo je vzemirilo vse francoske, ameriške, češke, poljske in druge liberalne kroge, najbolj pa Anglijo. Angleška vlada je uradno sicer zagotavljala, da odobrava vse, kar je storila ameriški državni in vojni department v francoski Afriki, a vse to izjavljanje ni bilo toliko prepričevalno, da bi moglo utolažiti angleško javnost.

Naš državni tajnik Cordell Hull, vojni tajnik Stimson in mornarščini tajnik Knox so stvar po svoje pojasnjevali, čemu se je ameriško vrhovno poveljstvo že vnaprej pobotalo z Darlancom, čeprav so vedeli, da je on sovražnik Angležev in po svojih nazorih in taktiki fašist.

Napaka, ki je dovedla v druge napake

Mnogi kritiki menijo, da je tista napaka ameriške vlade dovedla v francoski Afriki v druge napake, ki so vse v škodo demokraciji in ki druga za drugo rušijo ugled Zed. držav med ljudstvi zasadenih dežel, še posebno pa na Češkem in v Franciji. In med židi.

Zastopniki ameriških listov poročajo iz Berna, ali kjer že v Evropi se nahajajo, da je češkoslovaška vlada sedaj odkrito v zvezi z Mc-Kvo, in pa da je ameriška politika v Afriki odbila od sebe ne samo komuniste in socialiste v Franciji, nego tudi vse druge liberalne elemente, ki sedaj polagajo edino upanje samo še v zmago Sovjetske unije.

Ako je temu tako, tedaj ga je ameriški državni in vojni department jako zavozil. Omenjeni urednik Binder, uposlen pri Chicago Daily News, je odgovorna oseba pri listu, ki ga kontrolira tajnik ameriške mornarice Frank Knox. Kadar on piše kritično o politiki naše vlade, je pri tem samo ob sebi umevno, da kritizira tudi svojega gospodarja. Dokler mu bo to dopuščal, se mu demokratičnost lahko prizna.

A zmot taka priznanja ne bodo odpravila. Bile so storjene in se nadaljuje z njimi.

Hull se huduje

Na vprašanje časnikarjev, kako bo pojasnil politično zmedo, ki je nastala po ameriški okupaciji v francoski Afriki, je Hull ostro odvrnil, da naj tisti, ki se ukvarjajo v tej deželi s političnimi homatijami v Afriki, v Aziji ali kjerkoli, rajše posvete saj par minut svojega časa vojnim naporom te dežele, da bomo zmagali v borbi. Tisto prerekanje, ki je sledilo vsled te njegove opazke, pa ni bilo objavljeno. Noben reporter na tistem sestanku ni bil mnenja, da če kdo dela napake, naj se o njih molči, še manj pa verujejo, da se jih naj zadržu s plaščem vojnih prizadevanj.

Kaj bo s Francijo?

Ko se Hitlerja porazi, kdo naj zagospoduje v Franciji? Stari, privilegirani sloji so na krmilu v Viehyju in enako tudi pod ameriško okupacijo v francoski Afriki. Pravi francoski demokrati in republikanci pa so zaprti v Franciji in mnogi v Afriki še sedaj, ko je že več let nov osvobodjena. Kajti vichyski ljudje so v nji ostali na političnem vodstvu. To vodstvo se po zavezniški invaziji — tako vsi domnevajo, preseli v Pariz in Francija bo s pomočjo demokracije obvarovana za — reakcijo in kapitalizem.

Soglasje z USSR bi bilo neobhodno potrebno

Teh spletk ne bi bilo toliko, če bi mogli angleški toriji in

pa predstavniki ameriške vlade priti o sovjetsko vlado do trdnega sporazuma, kaj sploh katera dežela hoče po tej vojni. Če sta ameriška in angleška vlada za povrnitev v stare razmere ohromelega kapitalizma in monarhizma, Sovjetska unija pa da se ju odpravi, potem je enostavno, da so si zavezniški soglasni samo v enem namenu: Poraziti Hitlerja. A kar se bodočnosti tiče, pa si ni na jasnem še nobena odločujoča zavezniška dežela. Namreč na jasnem glede sporazuma. Za vse pa vemo, kaj katera izmed zase zastopa. Anglija hoče rešiti svoj imperij in kapitalizem, enako Zed. države in večina dežel, ki se poltvevajo k združenim narodom. Hitler in Mussolini naj padeta, drugo lahko v njunih deželah ostane kot je. A Kitajka bi rada tudi nekaj veljave, Sovjetska unija pa je v tej vojni posebnost. To je prva velika, ki nima kapitalizma, ne več feudalizma, in njena moralna moč raste po vsem svetu, pa če je komu ljubo ali ne.

Carroll Binder pravi, da so Zed. države imele med vsemi ljudstvi po svetu posebno v tej vojni veličanski ugled in zaupanje, a par političnih potez v francoskih kolonijah v Afriki je nam te simpatije odbilo in naglne so se tja, kamor prav tisti krmarji niso hoteli, da bi se naglne. Nagibajo se bolj in bolj k Moskvi, namesto k Washingtonu.

Velika večina ameriških žurnalistov v Evropi tolmači politični položaj v slični luči kakor omenjeni urednik Knoxovega dnevnika v Chicagu.

Socialistom so te spletke razumljive, niso pa jasne onim, ki so le za "demokracijo", pogojno, ako ni nič socializma v nji.

Barbič graja in poroča o tem in onem

Cleveland, O. — Kako to, da tako malo slišimo o aktivnostih sodrugov v metropoli? Tudi od drugih mi poročil toliko kakor včasih prej.

Kaj se je vendar zgodilo z čim, ki so obljubili takojšnjo rešitev, kakor jo obtajo sedaj, ako pridejo naši rojaki v starem kraju pod Sovjetsko unijo? Spominjajo nas na one stare čance, ki so rekli, da če bi imel kar naša "zipcenarje" (17. regiment), pa bi s svojimi generali premagal kar pač bi hotel, ves svet, kakor je mislil Napoleon in sedaj Hitler.

Tega seve jaz, ubogi ljudščollec ne morem zapostaviti, ker me poleg drugih stvari tudi naša slovnica nadleguje.

No, glavni vzrok bo pač vojna. Pa tudi zato menda ni zanimanja, ker pri socialistih je le trud, in trud je tudi glavno plačilo. Ker pa se za taka plačila ne dobi kruha, je verjetno, da se ta ali oni rad ogne prvotnim obljubam čim uvidi, da je s tem le delo.

Klub št. 49 JSZ je imel svojo običajno veselico 25. dec. Ker se je vsled dela nisem mogel udeležiti, sem sklenil, da nekaj le moram storiti, pa sem v ta namen skušal dobiti novega naročnika Proletarca. A smo pač v metropoli, kjer imamo svoj dnevnik, pa se izgovarjamo, da se teh ne utegnemo čitati. Tako sem zmozel "izfehtati" le dolar v tiskovni sklad, in dva dodam pa še jaz, da bodo trije v podporo Proletarcu. To pa tudi zato, ker na božični prireditvi kluba št. 49 nisem nič "zaplil", ker me tam ni bilo.

Ne vem, če se vam bo moj dopis dopadel ali ne. Saj veste, očitajto mi, da rad "spikam". Pa res časi kaj rečem proti našim možem, a ne osebno, nego da pokažem na njihove zasluge, nekateri pa se obregajo ob moje. Torej tako vidimo, kakšne zasluge imamo in kdo je kdo v njih in po zaslužerju. To smo pač mi.

Vsem to ni všeč in nekateri se uježe. Pa kajžejo name, tja delam "trouble". Da sem siten, grozím s pestmi itd. In da nič ne delam. Vse, kar dam v javnost, mi pade s hruške.

Vojna v Libiji je vojna v puščavi, včasih v obrežnih močvirjih, v peščenem viharju, v grozni vročini, torej za vojake v nešteti težavah. A Angličani so vendar uspeli in pognali nemškega maršala Rommela na prag Tunizije, kjer se upira dalje z onimi nemškimi posadkami, ki so upadle v Bizerto in v Tunis nekaj pozneje kakor pa ameriška armada v francoski Moroko in v Algeriji. Ameriški in angleško vrhovno poveljstvo menita, da bo boj za izgon teh nemških posadk iz Afrike sicer hud, a bodo Nemci in Italijani le morali bežati. Gorje je slika iz bojev Angležev z Nemci in Italijani v Libiji.

Drugi pa so obetal več, potem pa je vse nekam zadremalo.

Amerikanec pravi: "You show me—I am from Missouri". Tudi jaz sem tiste sorte človek, ki hočem, da se mi stvari otipljivo dokažejo. Sem iz metropole, pa tudi čikažan sem že bil nekoč.

Dne 17. dec. me je neki čikaški aytotruk, oziroma voznik, brenil s strani in mi njegova družba ni hotela pjezgo niti odgovoriti, dasi je bila malenkostna zadeva. A povedal sem jim, kdo sem in kaj hitro je dojel odgovor od njihove insurance družbe. Prejel sem že tudi ček od nje za popravilo kolikor je bilo škode. Zadel je v moj avto, ne v mene.

Politika naših rojakov je sedaj nekako na polici. Položena vtrana. Kdo pa ne naj bi še sploh brigal zanjo? Imamo svojega županja in mladi Lokar je njegov asistent. Joško Pecko je "delavec" slovenskega kluba 32. (moje) wardie in pri Slovenci dobrodelni zvezi pa je dobil fino službo. Naši, ki so tudi člani te zveze, pa škilijo le v Chicagu, čeprav je ne marajo. Tako jih je Joško "nafulal".

Mayo Fesler, od Citizens League v Clevelandu je dejal, da je naših 33 mestnih odbornikov (koncilmanov) podobno backom v hlevu. Mekečejo v mečnem ovetu kakor backi v hlevu. Ne vedo pa, čemu pravzaprav.

Rekel sem, da je tako in je. Velikodušni pastir je zapustil svojo čredo. Ko je videl volka, ko je prišel napasti njegov narod, je ubežal. In drugi narod pa ga je izvolil za pastirja, ki z varnega hriba gleda volka, kako mu davi čredo, katero bi moral braniti.

Veseli me, da se na take pastirje nisem nikoli zanašal. A vzlic temu ima ta tudi sedaj veliko zagovornikov.

Naš clevelandski urednik Anton Šabec je partizan. Kdaj bo šel tja in stopil v njihove vrste, tega v njegovih uvodnikih nisem še čitali.

Sicer nas to ne zanima, smo pa toliko pametni, da ne verjamemo, da je tam v bojnih vstah 300,000 mož, ki se uspešno branijo in napadajo. Ako se niti armada, ki je slovenska, a ne osebno, nego da pokažem na njihove zasluge, nekateri pa se obregajo ob moje. Torej tako vidimo, kakšne zasluge imamo in kdo je kdo v njih in po zaslužerju. To smo pač mi.

tež razkosnosti, stradanju in pobijanju, pa še v zlimi v splešnem pomanjkanju, slega tako silno potrebna.

Čemu se sedaj izjaviti z vlado tu (z zamejno), če je ni več? (Saj tukaj ne.) Čemu se niso rajše takrat, ko je bila še "tam"? (V starem kraju.) Ali saj takrat, ko smo se zapudili z gibanjem, ki je določalo, kakšno vlado naj dobi Jugoslavija!

Takrat je bil čas, in tudi tisti čas prihajajo, ko pojdejo kralji v pokoj brez pokojnine.

Tone Šabec se tudi boji, kaj bo, če pride tja ameriška armada. Morda nastane civilna vojna, če ona prevzame civilno oblast.

On še ne pozna ameriških vojakov. Kačar pridejo tja, ne bo več partizanov, ne četnikov, in ne Mihajloviča, temveč le Američani. S tem je dovolj rečeno.

Ne gre mi v glavo, čemu tisti, ki se jim tako smili dvesto milijonov Rusov, ne gre tja, da se bi z njim vred borili za Sovjetsko unijo? Dasi ji Američa že dolgo pomaga s potrebčinami, ji ne dajo priznanja. In Lou's Dobnikar je dal v ameriški mornarici na bojišču svoje življenje baš zato, ker je pomagaj ščititi pošiljanje potrebščin Sovjetski uniji.

Zakaj imam med malim narodom toliko rojakov malega naroda, ki se toliko brigajo za veliki drugi narod, ne pa za svoj mali narod? Kdor je res tako zaljubljen v narode, naj najprvo ljubi svojega. Sicer pa moram končati.

Frank Barbič.

OBISKI V CENTRU

Po kakih petih letih se je oglašil pri nas Anton Medved, ki se je takrat preselil iz svoje gostišniške obrti v Chicagu v Pueblo, Colo.

Ustavil se je tu mimogrede na poti z obiska pri bratu v Clevelandu, pa se mu je v tej naši čikaški vasi tako dopadlo, da se je v nji zakasnile več dni.

Zadnji petek je bil tudi na seji kluba št. 1 JSZ ter izpogovoril par bodrilnih besed na svoj stari način.

Odpotoval je nazaj na zapad. Pravi, da se v bodoče bdkone ustanovi v Denverju. Bli je po dobrem letu spet v našem centru tudi Anton Ausc, iz Staoutna, Ill. Prišel je sem obiskati svojo hči.

Iz New Yorka se je oglašila pri nas Patricia Novljan, v Clevelandu rojena Slovenka, ki je prepotovala že kake štiri dele sveta. Tu ostane po opravih več dni. Zadnji ponedeljek je bil v Centru družabni večer v počast Ernestu Dresherju.

Penzije premajhne, da se bi človek mogel preživeti

Yukon, Pa. — Po osmih mesecih sem začel zopet delati v nekem malem rovu. Bil sem v "penzjonu", a ker s social security penzijo—prejemal sem jo po nekaj čez \$21 na mesec, nisem mogel shajati, ker za preživljanje dveh takva vsotica ne zadostuje, sem se vrnil na delo. Draginja je kajne čezdalej večja, treba je dati še nikel ali dajm tu, pa tam, pa gre v dobrem tednu kar ti je namenjeno za ves mesec.

V rovu, kjer sem začel delati, je uposlenih kakih 20 rudarjev. Zaslužim po \$25 na dva tedna, torej je nekaj boljše vseeno kakor pa penzija. A tudi od tega zaslužka precej odbijejo, namreč za strelivo, čamarino za unijo, za vojne hranilne znamke, zavarovalnine in kaj vem še vse.

Ampak ker pravijo, da gre vse to za demokracijo, je pač treba potrpeti. Pa tudi če bi godrnjali, saj ne bi nič pomagalo! Glede demokracije nismo vsi enih misli. Če si penzioniran, pa star, in nimaš zaloge v banki, si velik revež. A če pa imaš rove in tovarne, v njih pa delajo drugi zate, pa živis boljše kakor nekdanji grofje, za katere so kmetje garali.

Stirideset let sem v tej deželi in skozi vso to dolgo dobo garanja mi pripovedujejo o demokraciji. Če pa se ozrem nazaj na trdo delo, na stavkovne boje, na kolekte, da smo aretirane voditelje branili na sčistiših, ali jih osvobodjevali iz ječ, pa se mi zdi vsa tista demokracija precej drugačna od one, kakršno nam sedaj tako poudarjajo v listih in na shodih.

Jaz sem za demokracijo, a ne kar tako, da bi le bil zanjo. Zelim si namreč tako, ki bo za delavca kaj pomenila, mi ščitila pravico do poštenega življenja, in mu pomagala po izgaranju v tovarnah ali v rovih imeti nekoliko počitka ob pokojnini, ki bo pokojnina, ne pa le drobec, kakor je sedanja.

Čemu pa si kapitalisti pomagajo in hočejo zase tudi sedaj v enem tednu več dohodkov kakor pa jih povprečen delavec ima skozi vse leto?

Seveda, pravijo, drugi so si pomagali, pa se še ti kako spravi na nogo! Je že res, da si je marsikdo pomagal naprej. Na primer, nekdo, ki je imel v starih dobrih časih malo vsotico, je prišel z njo banko. Pa mu je našla iz tisočaka v tisočak in še višje. A ko je prišel polem, je bankir svoje odnesel, vlagatelj pa so izubili. Kdo jih je takrat varoval? Nihte! Šele potem, ko so mali vlagatelji propadli, so banke obvarovali.

Tudi jaz sem vlagal svoje prihranke v banko. Moji so šli, a bankir pa se je le pripravil in dal "nekaj na stran" za deževne dni tudi ko mu je banka propadla. Nekaterim lumpom je stopila vlada na prste, a drugi so oblatovali postavno in jim vzlic goljufijam ni prišel nihče do živoga.

Tudi s posojili prijateljem pride marsikdo v težave. Posodi človeku, zato ker je tvoj prijatelj, pa mu nočeš odreči. A potem pa se za dolg več ne zmeni. Še ne odgovori te ne, kakor da ima on vzrok biti jezen nate, ker si mu posodil, ne pa ti, ker je zapravil tvoj denar sebi v korist in potem pozabil na obveznost.

O demokraciji pišejo toliko, da me že kar glava boli. Delavci bodo v sedanjem sistemu zmerom pod mikro. Kaj pomača demokracija delavcem, če pa so v postajah brez zastopstva. Treba jih je učiti socializma, da bodo znali glasovati zase, ne za svoje sovražnike, pa bo demokracija.

Zadnjih volitev novembra minulo leto se nisem udeležil, ker ni bilo med kom izbirati. Vsi so bili v volilni kampanji "delavski prijatelji", a ko so pa izvoljeni, jih morajo delavski voditelji prositi, da naj rečejo saj tu in tam kaj dobrega za delavce.

Sicer pa je polno pohlepnosti in grabežljivega nagnjenja tudi med ljudstvom. Vsakdo bi rad kaj zastoj dobil. Fant je pozvan v armado, njegovo dekle pa hoče, da se poroči, predno odide. Pri tem misli na njegovih \$50 na mesec in na morebitno pokojnino, če ji mož pade v vojni.

Starim ljudem, ki so garali vse življenje, dajo za ves njihov trud kakih \$20 na mesec pokojnine, a mladim vojaškim nevestam pa naj vlada plačuje po \$50 na mesec, namesto da bi šle delati. — J. Robich.

O klubu št. 114 JSZ

Detroit, Mich. — Dasi klub št. 114 JSZ ni velik, kar se številca članov tiče, vendar stori, kolikor največ more in prispeva po svojih močeh v različnih koristnih akcijah.

Lani je klub zbral za ruski relief vsoto \$30.50, članice kluba pa so še posebej delale v ta namen.

V podporo jugoslovanskim četnikom je klub prispeval \$10 in članice so storile tudi doberšen del isti stvari v pomoč.

Klub št. 114 je zastopan pri vseoslovenskem kongresu, pri slovenski pomožni akciji JPO, in plačuje po \$1 na mesec, in za SANK je določil vsoto \$15.

Lani je razpečal 100 izvodov Majskega glasa in sedaj razprodaja Ameriški družinski kolektor. Tistim rojakom, ki ga kupijo vsako leto, pa jih letos naši razpiševalci vsled enega ali drugega vzroka niso dosegli, naznanjajo, da imamo na razpolago še nekaj izvodov. Prostežajo vam z njimi, dokler ne poidejo, K. Junko, M. Knez, J. Plahtar, J. Zornik in podpisani.

Klub vabi simpatičarje, da se mu pridružijo. Deluje v vsem svojem obstoju za ljudske pravice, za boljše človeško uredbo, za odpravo pobijanja ljudi, torej za tak sistem, v kakršnem bo človeku vredno živeti.

Pevski zbor Svoboda se tudi trudi vzdržati na glasbenem in dramskem polju. Sicer ima težave, ker so mu več aktivnih članov vzeli v armado. Kakor povsod drugod, tako tudi v tem oziru skušajo nadomestiti prejšnje, v armado pozvane moči, žene in dekleta. Odločile so se vprizoriti igro "Aunt Maggie's Will" v nedeljo 31. januarja popoldne v Slovenskem delavskem domu, 437 Liverno. Sklenile so, da gre vse čisti dobiček za slovenski relief. Ker jo torej ta prireditelj v zelo dober namen, se pričakuje velike udeležbe.

Math Urbas.

Čicago, Ill. — Prihodnja seja lokalnega odbora št. 8, JPO,SS, se bo vršila v torek 2. februarja ob 8. uri zvečer v Tomazinovi dvorani, 1902 W. Cermak Rd. Ta seja bo zelo važna, torej se naj udeležijo vsi stari in novo izvoljeni zastopniki in zastopnice. Vabljen je na sejo tudi vsak posameznik(ica), ki se zanima za to plemenito delo in je pripravljen sodelovati. Torej, udeležite se te seje gotovo in to brez vsakega osebnega vabila. Ne pozabite—v torek 2. februarja ob 8. uri zvečer, 1902 W. Cermak Road.

Redoljubni pozdrav, Anton Krapenc, predsednik, John Gottlieb, tajnik, Leo Jurjovec, blagajnik.

Društvo Pioneer št. 559 SNPJ ima 900 članov

Prvo mladinsko društvo S. N. P. J., s poslovanjem v angleščini, je bilo Pioneer št. 559. Sedaj kajpada ni več ta ustanovitvi, a je vendarle v pridobivanju novega članstva v svoj krog eno izmed najbolj delavnih. Ima tudi svoje glasilo, "Pioneer Bulletin", ki v januarjski številki poroča, da cilja, narasti na tisoč članov, društvo lani ni doseglo kakor je obetalo, a vzrok je vojna. Naraslo pa je na številko 900 članov in članic. Pioneer je največje društvo v SNPJ. Skozi mnogo let je imelo to čast društvo Naprej št. 5 SNPJ v Clevelandu.

Kupujte vojne bonde in znamke.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Združenih držav, v III. delu po naslovu RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustavo zDinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški edinjih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov s poštnino vred.

Naročila sprejema:

Knjigarna Proletarca 2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchau.

PRISTOJAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

NAROCI TE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN and SURGEON

3724 West 26th Street Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS: 1:30 to 4 P. M. (Except Wed. and Sun.) 6:30 to 8:30 P. M. (Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave. Tel. Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5760

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

TAXES--AND MORE TO COME

Americans who have been complaining about the new 5 per cent "Victory Tax" which is now being taken from them before they even see the money will have plenty more to shout about before long.

We say this with no thought of blaming the administration at this stage of the game of war. The people are going to have less because they MUST have less if the war is to be won--and we see no way of ending the war now other than by either winning or losing it!

The fact is that even the American economic machine is not productive enough to meet the insatiable demands of our own war machine together with the demands of every other nation with whom we have become allied --and still leave enough to provide anything near what, even today, is considered an "American" living standard.

We say this regretfully so far as Socialists are concerned. To those who voted year after year to continue the war-breeding capitalist system, we say it with the feeling that they are getting about what the deserve because it is exactly what they have been asking for.

However, even our recognition of the inevitable doesn't make us incapable of recognizing other facts. For instance, we see in this connection that we are coming to a point where, even though we realize the President's premise that we shall be better off than the people of any other nation, we shall be in pretty much the same plight as are the people of captive nations.

Under Nazi compulsion the people of conquered countries are shipping a large portion of their products to the German Reich and living poorly. Under the compulsion of war we are shipping a large portion of our products to Britain, Russia, China and other nations of less importance, and preparing to live cheaply.

Under Nazi expulsion the French satellites of Hitler are ordering 400,000 Frenchmen to go to the front and work. Under the compulsion of war and by considerations of efficiency we are toiling in our homeland but sending what we make here to other nations.

It may be argued that this similarity of fact is more than offset by a difference in spirit. Well, if you want that argument to have weight you've got to get into the spirit of the thing and stop your belly-aching when gas is taken from your car and butter from your table.

We are told, also, that despite war's tribute, we shall be a free people when the victory is won. But again that is up to you and the 130,000,000 like you. If you want freedom to be the way of life after the war is over; you must set the stage for freedom now.

And freedom can't live in a world that bows to a master race or a nation that tolerates a master class.

THE END OF CARLO TRESCA

Carlo Tresca always said he would be killed by an assassin, and indeed he had survived uncounted threats and several actual attempts on his life. His enemies finally got him, and one more stout-hearted anti-fascist leader is gone. In this dimout murder committed not three blocks from the Nation office are to be found both omens and warnings.

WILL THURMAN ARNOLD'S PREDICTIONS COME TRUE?

U. S. Asst. Atty. Gen. Thurman Arnold is one of the few men in American public life who talks persistently about post-war capitalism. Arnold was a college professor before he took his government job, and has written a widely-read book on the nature of capitalism.

FARMERS' INCOME AT AN ALL-TIME HIGH

Year-end estimates by the Department of Agriculture indicated that total output of farm products last year, for sale and home consumption, was up 12 per cent from 1941.

Love is an ocean of emotion, entirely surrounded by expenses. -- Lord Dewar.

THE MARCH OF LABOR

LABOR KNOWS THE SCORE - GUY WALKS BEHIND HERE, AND MORE!

The Tories Plan War

The goon squad of American industry is on a rampage again, lashing itself into a fury of anger against forces it does not understand and which it would destroy if it could. With the stupidity of the ignorant and the greed of the avaricious, the National Association of Manufacturers has proclaimed its program for a post-war America.

None so blind as they who will not see, and the accepted leaders of industry in America have seen nothing, have learned nothing and forgotten nothing. They still believe that if only they will get rid of the New Deal, if only they will destroy the laws protecting labor and the laws granting the American people a greater measure of security, industry will blossom forth, and so-called "free enterprise" will enjoy free, unhampered prosperity.

It is significant that the speaker who evoked the greatest enthusiasm at the convention of the N. A. M. was not the industrialist Henry J. Kaiser, who proposed a program of enlightened self-interest to the assembled industrialists, but the politician, Herbert Hoover, who proposed nothing but a return to a discredited and bankrupt system of political economy.

It is obvious that whatever the busy and inarticulate factors of American industry may think about it, their leadership is determined to turn the clock back and revert to Hooverism and what they consider "normalcy." And unless labor and the American people as a whole take measures to prevent it, the industrial tories will bring about new periods of unemployment and misery, compounded with which, the Hoover depression will seem like the height of prosperity.

DIRECTOR ELMER DAVIS OWI, EXPLAINS WHY SOME FOODS GO TO ALLIES

There are a few people who don't seem to understand why we send food to our Allies at all, if it means that we must do with less than usual of something that we happen to like.

Well, the answer is simple -- we are sending food to our Allies because they are helping us to win the war. They are not helping us to win the war for our sake any more than we are sending them food for their sake.

If the British people had not continued to hold out, giving our Army and Navy an advanced base in Europe, we might not have been able to undertake an offensive against the Germans at all.

As you all know, the British used to import most of their food, and some of their usual sources of supply have been cut off. It is only simple common sense for us to spare some of our food to help feed the British Army that is killing Germans whom we won't have to kill; and to help feed the British industrial population which is turning out more war material that will help to win the war.

This war can be won only by killing enough Germans to discourage the rest of them. Enough Japanese, too, but we can leave them out of this discussion; since in the Pacific areas we get food from our Allies instead of sending it to them.

Now, the Russians, so far, have killed more Germans than everybody else put together; and that is why it makes sense for us to send food to Russia.

As you know, Russia used to be a great food-producing country, but some of its richest farming areas have been occupied. We send food to

REFLECTIONS

By the Editor of the Reading Labor Advocate

A Socialist editor can do no more than call the plays in the game of life as he sees 'em. If the players fail to hear or reject the rulings, well, that's just too bad. Because then the game must be played through to the end in the hard way and we get what history has recorded -- exploitation, insecurity, mass unemployment, international conflict, war, death and various forms and degrees of class slavery.

But whether the world listens or not, whether the people cheer or jeer, still a Socialist must analyze and exhort; otherwise he fails to justify his existence.

It is with this realization of a Socialist editor's business that compels me to say my say about this new internationalism which the leaders of capitalism now envision as the post-war order.

President Roosevelt is talking along that line. So is Vice-President Wallace. Likewise Mr. Wendell Willkie, who more specifically speaks of "economic internationalism."

Most people with whom I have talked, Socialists and non-Socialists alike, are convinced that some kind of international set-up must and will evolve out of the terrible mess in which capitalist competition has put the world. And most people think that the next order will be "better" than the last.

I have placed quotes around the word "better" because it is used in the vaguest sort of way; nobody appears to know or care just how it will be better. And few people appear to realize in this connection that merely to be "better" is no guarantee that the next social order will bring freedom and justice to the people who are now sacrificing and dying for those intangible things. Nevertheless, when we remember that feudalism was "better" than slavery and capitalism "better" than feudalism, it should be apparent that mere "betterness" has failed to bring contentment, happiness, brotherhood and peace to the peoples of the earth.

On the contrary, while each succeeding social era has brought higher living standards, each also has been accompanied by bigger and "better" ways of exploiting workers and bigger and "better" wars for the extermination of human beings.

Getting back to a consideration of this coming internationalism, what I see is that unless the nations dominating and comprising the set-up are Socialist nations it will merely be an agreement of exploiters -- with the working people again being used for the advantage of a new dominant group.

That does not mean that I reject the promise of greater material welfare which the new internationalists are now making. But it does mean that, once again, people will be trading a measure of freedom for a measure of security.

In this estimate of a master's internationalism I am convinced I am right because it jibes with the history of every previous social era.

Socialists always have urged an international set-up. However, Socialists have been speaking to the workers, and now it appears that the wrong people heard the Socialist story.

At any rate, if we are to have anything like economic internationalism after the war is over the primary objective of workers everywhere should be to see that Socialism is established in their own nation before national interests are pooled.

For Mr. Churchill isn't speaking for the British exploiters alone when he announces his intention of "holding what we have." All other economic rulers have the same idea... and chief of what they have is their ability to rule and profit from the labor of workers.

Surely, an international of people with that objective firmly in mind is nothing to deserve the fulsome praise of the great mass of people.

The point to which I have been leading is that, while an international of workers is necessary for the freeing of all mankind from class slavery and the resultant evil of war, a similar arrangement among and between the exploiters of workers may be the best method of preserving social injustices which, basically, are so immoral that they otherwise would destroy civilization itself.

We Socialists are still internationalists, to be sure. But I'm not optimistic about the prospect of an international which will function under the same rules that have modified but preserved class slavery through past eras.

A WAR FOOTING

If shoe rationing actually comes, as threatened, it will just prove that this country is giving all for victory and nothing for 'de feet'! -- U. M. W. J.

Act in North Africa

Every passing day makes the muddle of our North African policy more intolerable.

Through the tightest censorship come baleful hints of enemy influence still prevailing in territory supposed to be won by the United Nations. Thus H. R. Knickerbocker informs readers of the Chicago Sun that despite a pledge of liberation many anti-Axis prisoners still being held by the North African authorities, some even having been arrested since American troops arrived.

All this, we say, adds up to a muddle. The assessment of blame can wait on history. But a sound solution cannot. As the time draws nearer for new offensive blows against Hitler, the United Nations dare not permit this festering sore to go unhealed.

We call upon President Roosevelt and other United Nations leaders to act now. It is time to leave off justifying a bad situation, and start creating a good one. Military expediency will no longer serve; what we must have is a new policy for North Africa -- not an American, not a British, not a Fighting French, but a United Nations policy, based on the principle of administering liberated territory by a government uniting all enemies of Hitler and implacable dedicated to the utter destruction of Fascism.

Once such a policy is established, and not before, the dreadful disunity and unrest inspired by our present policy will fade away, and the United Nations will be able to march forward together.

The Chicago Sun, Jan. 20, 1943.

ONE-MAN BAND

If any further proof were needed to confirm the fact that the so-called House Committee to Investigate Un-American Activities is nothing more than a one-man show, conducted to create headlines for the benefit of its demagogic chairman, Martin Dies, it came with publication of the final report of the committee's activities.

The dictatorial and arrogant manner in which Dies went about preparing the report drew the fire of Rep. Jerry Voorhis, a member of the Committee and a man whose integrity is granted by all factions in Congress. Voorhis charged that the 6,000-word report was prepared by Dies, and Dies alone, and that none of the other members of the Committee was consulted in its preparation.

"There has been no opportunity for discussion or amendment of the report," Voorhis asserted. "No meeting has been held for its consideration. The report was presented to members on a 'take it or leave it' basis."

Such brazen impudence on the part of the Texas exhibitionist is not only insulting to the other members of the Committee, but is an affront to the house as a whole. By this actions he has as much as told Congress, "This is my show. I want nothing to do with the other representatives of the House whom you have named to share in the work done by this Committee."

Now that the new Congress has convened, Dies will run to it for another appropriation. The House owes it to itself and the nation to give careful consideration to the charges Voorhis has made before it grants any further public funds to be spent to keep Martin Dies on the front pages. -- The Progressive.

IN THE WIND

Politically speaking, the time of day can often be read by noting what bait the Daily Worker is using to lure subscribers. At present it is offering a small American flag and a cast of the American eagle. "Show your pride in America," it says, "by draping Old Glory in a corner of your home or office!"

The newspapers said nothing about the marked differences in the volume of applause accorded our several allies when the President mentioned them in his message to Congress. China drew twice the ovation accorded to either the British or the Russians, and mention of Generalissimo Chiang Kai-shek brought down the house.

The Eirean Publishing Company of New York is offering a book which, it is claimed, proves that the Bible was written by Irishmen and that Hebrew is only a dialect of Gaelic.

The employees of a chemical firm in Nashville recently won an NLRB election and began negotiations for a contract. Since 98 per cent of the workers were Negroes, they thought it fitting to ask that Emancipation Day be included among their holidays. This was the only request at which the management balked.

After long discussions it held firm but offered the union New Year's Day instead. The workers accepted, and only after contract was signed did they remind the employers that Emancipation Day is January 1. -- From The Nation.

MEDICAL CARE FOR LOW-INCOME GROUPS

Plan in Effect in New York State Expected to Be Widely Adopted

New York. -- Medical care this year was brought within the reach of families with incomes under \$3,000 a year in 10 New York counties, with 2,500 doctors cooperating.

Under a plan worked out by the Group Health Cooperative, Inc., and which is expected to be widely adopted, individual members pay \$9.60, and an entire family, \$24.

In return, they may receive surgical care in any hospital, the doctor's office or the member's home, obstetrical care at home or at any hospital, or medical service while the subscriber is a bed patient in any hospital for any illness not requiring obstetrical or surgical care.

There is no limit to the amount of surgical service a member may receive in a year.

HOW TO BE A GOOD SPANIARD

In spite of the continued overtures of Britain and the United States, General Franco's anti-appeasement policy goes on unchecked. The latest expression of fascist Spain's feeling for Britain is contained in a leaflet published by the Phalanx of which Franco himself is now the leader. The leaflet sets forth "Ten Commandments for a Good Spaniard." One commandment runs: "Do not spread false rumors and slanders, for they are invented in criminal fashion by the British Secret Service." Another is: "Do not forget that Great Britain is responsible for everything evil which your country is compelled to suffer." A third is: "Think daily of Gibraltar and swear to regain it." A fourth is: "Hate England and pity the English." -- The Nation.

LIBERTY LIMERICKS

A chef who knew lots about dough Said, "So far, we've raised it too slow-- We'll beat Hitler when One dollar in ten Is put into War Bonds-- Let's go!"

We'll sock the Axis' game when and only when everybody does his part. Don't let the U. S. down. Put a tooth of your pay into War Bonds or Stamps-- each week.